

„ott áll eleve sírodnál, ő mondja meg, ki voltál”

Gyászünnepe

Egy régi rádiófelvétel sercegő hangjait hallgatom: „Mindig valami ellentmondást láttam ebben a szóban: gyászünnepe. A halál gondolata rettenetes, a gyász nyomasztó és sivár érzés, nem ünnepre való”. Babits szavai ezek, jó fél évszázad távolából, de a mának üzenő töprengéssel. Számára ezt a szót az október hatodika töltötte meg tartalommal, azoknak az aradi vértanúknak az emlékünnepe, akikre a kivégzésükre parancsot adó I. Ferenc József életében éppúgy kegyelettel emlékeztek, mint a halála utáni esztendőben. Nekünk, a mai magyar nemzet honn élő derékhadának, mind e fogalom tartalma, mind valós értéke szótárban szunnyadó szavaink egyike volt csupán. Nem értettük, nem éreztük, nem tudhattuk, mi lehet az, ami a gyászban ünneppé emel, ami szívünket szomorúan szelidíti emberivé.

Ma döbbenet állunk meg, s az Írás igazi értelmét keressük: „Azoktól, akik sírnak, ne húzódjál félre, és gyászolj együtt a gyászolókkal”. Mit tanultunk mi minderről? Szophoklész Antigonéját, amelyben „Polüneikész, mert elhullt vesztett ügyért, / ... eltemetni, sem siratni nem szabad, / Hagyják, heverjen ott megkönnyezetlenül”, áthágván az örök emberi (isteni) törvényeket. Jól okították, gondosan sulykolták: ez a zsarnok erkölcsi bukását eredményezi. Soha nem jutott eszünkbe, hogy talán mégsem tudunk olyan jól mindent, s nem kell olyan messzire mennünk térben és időben, ha temetetlen, siratatlan holtakat akarunk találni. Nem hittük, nem hihettük, hogy aki magyaráz nekünk, aki újra idézi bennünk a két és fél évezredek katarzist, talán felőttebb példázatot is elmondhatna — nemzetünkért.

Bámész kíváncsisággal álltunk meg Székely Bertalan festménye előtt: II. Lajos holttestének feltalálása, mesélte a cím, s hittük, elképzeltük a megáradt Csele-patakot. A történelmi valóságot, amit Evlia Cselebi már török hagyományként ír le, nem ismertük: „Szulejmán khán Lajos király holttestét Székesfehérvárra küldi, s ott Menait templomában eltemetik”. Az ellenség azonban nemcsak ebben az esetben volt megértő: fejedelmet megillető pompával hozták haza II. Rákóczi Ferenc hamvait, mégpedig azoknak a Habsburgoknak uralkodása idején, akiknek trónfosztását éppen ő mondta ki az ónodi országgyűlésen. Kossuth Lajos megszentelt porait szintén hazai földben helyezték örök nyugalomra, pedig mindez az ugyancsak a vezetésével trónfosztottnak nyilvánított I. Ferenc József idején történt.

Ellenség? Barát? Elvtárs? Egyre megy, ha mindezek előtt ember, s magára veszi Pázmány Péter szavait: „tegyünk törvényt magunkra, vétkesítsük magunkat, s irassuk most bűneinket, hogy akkor ne sírjunk, mikor a világ előtt bűneink kitudódnak”. Amde mi a világ? Földünk, népek kímélt otthona, ahol mindenki szomszéd, mert mindenki ember? Vagy higgyünk abban, hogy most a nemzet a világ? S ha lehet is így, eljutunk-e az özvegyek, árvák harminc évig közöttünk hordott fájaldalmáig, félelméig? Ma még csak reménykedhetünk abban, hogy méltósággá nemesedett a keserűség, elégtétellel a megalázottság, megbékélés a hiány. Az a léttelenség, amely emlékekkel és érzésekkel, tárgyakkal és hangokkal, s magával a döbbenet látszólag értelmetlenül elmond halottainkról, akikkel mégis, mégis együtt élünk.

Rögök zuhognak a koporsókon, s bennünk döngnek vissza. Szól ez a hang azoknak, akik már meg nem hallhatják, de üzen gyászünnepe nekünk is: példa és példázat múltból, jelenről, jövőről. A múlt titkokba száműzött példája azokról, akiknek nevét nem olvastuk utcák és terek tábláin, de mégis méltóbbak erre ezreknek. A jelen példája, kinek-kinek saját lelkiismerete szerint, figyelmeztető, emlékeztető, ám senkinek nem feledhető tanulsággal. Hinnünk kell azonban abban is, hogy a komor megemlékezés, a földbe bocsátott koporsók a termékeny hiábavalóság példázatává lesznek. Azé a bizalomé, amellyel látszólag értelmetlenül elszórjuk a magot, de amelyből immár egyedül sarjadhat új vetés, erősödhet az élet. A megújítható, tevékeny magyarság igazi nemzeti léte.

Tóttós Gábor

Lakatos István

In memoriam

*Halottakat
a sírban tovább ölni nem szabad.
Holttesteket
hazugsággal takarni nem lehet.*

*Sötét falak,
bent most van a gerinc törés alatt.
Szabad, lehet
tovább gyötörni a gyötörteket.*

*Telek, nyarak,
lesz ki elhullik, lesz ki megmarad.
S ha perbe kezd,
kit perzselő mészbe temettetek?*

*Próbáld, tagadd
a titokban felakasztottakat.
Nyarak, telek
örzik örökre a megölteket.*

(1959. június)

Az emberi szabadság egyetemes, a magyar szabadságharcosok az egész emberiség szabadságáért haltak meg

„Nagy Imrének és a magyar forradalom más hőseinek temetése a magyarországi megbékélés és a reform jelentős szimbóluma — adjon ez további erőt a demokrácia és a pluralizmus híveinek.” Ezt hangoztatja az Egyesült Államok szenátusának szerdán este egyhangúlag elfogadott határozata.

A száztagú testület határozata kimondja: „1956. október 23-án budapesti diákok, munkások és a város más polgárai megbékélés és a reform jelentős szimbóluma — adjon ez további erőt a demokrácia és a pluralizmus híveinek.” Ezt hangoztatja az Egyesült Államok szenátusának szerdán este egyhangúlag elfogadott határozata.

bad, független, a népszuverenitáson, a többpártrendszeren alapuló Magyarország felé. November 4-én azonban szovjet túlerő hatolt be az országba. Heves, véres harcban elnyomta a forradalmat s visszaállította a szovjet uralmat Magyarország felett. A harcban szabadságszerető magyarok ezrei veszítették életüket. Nagy Imre és közvetlen társai szovjet őrizetbe kerültek s később bíróság elé állították, hamis vádak alapján kivégezték őket. A forradalom elnyomását brutális, véres megtorlás követte, a forradalom vezetői mellett egyszerű szabadságharcosok százait végezték ki.”

„Magyarország jelenlegi kormánya bejelentette, hogy radikális reformokat vezet be az ország teljes politikai és gazdasági rendszerében. E reformok meghatározott célja

szabad, független Magyarország, pluralista, többpárti rendszerrel, ahol az emberi jogokat tiszteletben tartják. A magyar kormány megjelölte 1956 kivégzett forradalmárainak titkos sírját s megengedte exhumálásukat, tisztességgel eltemetésüket. Június 16-án Nagy Imre és négy szoros harcostársa maradványait, valamint egy, az összes többi meggyilkoltat jelképező koporsót teljes tisztességgel, nyilvános, a televízió által is közvetített temetésen helyezik nyugalomra. A magyar kormány bejelentette szándékát, hogy kinyilvánítja Nagy Imre és társai ártatlanságát. A miniszterelnök, az országgyűlés elnöke és a magyar kormány más tisztségviselői kifejezték szándékukat, hogy részt vesznek a temetésen. Amerikai polgárok százai, egykori magyar szabadságharcosok, Budapestre utaznak, hogy részt

vegyenek a gyászünnepeken és kifejezzék tiszteletüket 1956 hősei előtt.”

„Az 1956-os magyar forradalom vízvonalzó volt a legújabbkori történelemben s az első fontos jelzés arra, hogy elkerülhetetlen a sztálinizmus lerombolása. Az Egyesült Államok népe és kormánya úgy véli, hogy az emberi szabadság egyetemes, hogy a magyar szabadságharcosok az egész emberiség szabadságáért haltak meg” hangzik teljes szövegében a határozat, amely végül a Szenátus ösztönös tiszteletét fejezi ki Nagy Imre és a forradalom valamennyi mártírja iránt.

Az amerikai kongresszus másik háza, a képviselőház a magyar kormányhoz intézett levélben is kifejezi majd tiszteletét Nagy Imre és a forradalom többi mártírja iránt, mondják ki a határozatok.

Részvénytelenül, avagy miért nem leszünk részvénytulajdonosok? (I.)

Az elmúlt év végén az Országgyűlés hatalmas propagandakampány kíséretében fogadta el az 1988. VI. törvényt a gazdasági társaságokról. Az igazságügyi kormányzat saját alkotását „európai” színvonalúnak kiáltotta ki és roppant nagy elégedettséggel nyilatkozott művéről.

Arra azonban már csendes körülmények között került sor, hogy a magyar jogszabályalkotás legfrissebb remekét — alig néhány héttel megalkotása után — módosítani, illetőleg pontosítani kellett, mert azt „hozzáért” honatyáink több értelemzavaró kéziratihibával együtt fogadták el és emelték a törvény rangjára. (Így is jelent meg a Magyar Közlöny 1988. évi 47. számában.) Túl azon, hogy a Társasági Törvény több pontján sem egyezik egy átfogó, végiggondolt koncepcióval, ez alkalommal csak egyetlen pontjáról, a részvényekre vonatkozó rendelkezésekről szólnok.

Azt, hogy honi jogszabályalkotóink mennyire távol állnak egy nyugati típusú piacgazdaság alapvető folyamatainak akárcsak felszínes megértésétől is, jól példázta a törvény 235. §-ának 1. bekezdése, amely szerint: „A részvény névértéke legalább tízezer forint, vagy ennek tízezerrel maradék nélkül osztható többszöröse”.

Ezzel a rendelkezéssel honatyáink kizárták a lakosság száz-

ezreit abból a lehetőségből, hogy részvényt vásároljanak.

Miért? A részvények legjellemzőbb tulajdonsága nem az, hogy tulajdonosaik részére osztalékot biztosítanak, hanem az, hogy árfolyamértékük folyamatos mozgásban van. Az árfolyamérték (azaz: az az ár, amelyen egy adott részvény gazdára talál a tőzsdén) és a névérték (azaz: egyszerűsítve az az érték, amelyen a részvény a tőzsdén először forgalomba kerül) egymástól messze elszakadhat és a piacgazdaságokban el is szakad. Lehetséges például, hogy egy jó gazdálkodást ígérő USA-beli vállalat fél dolláros névértékű részvényei a tőzsdén való megjelenést követően azonnal 10—20—50 vagy 100 dolláros árfolyamon találhatnak gazdára.

Az alacsony névértéken kibocsátott részvények azok, amelyek lehetővé teszik Nyugaton a kisemberek pénzének bevonását a gazdaság vérkeringésébe, azt, hogy a kisemberek is vállalkozókká váljanak, a pénzpiacra való megjelenésükkel vállalt kockázat útján tegeyenek szert nyereségre, vagy viseljék el a vállalkozás esetleges kudarcát.

Társasági törvényünk fent idézett rendelkezésével a törvényalkotó Országgyűlés a tömegek számára a részvény piac kialakulásának még a lehetőségét is megszüntette azzal, hogy egyrészt meghatározta a kibocsátható részvények névérté-

kének minimumát, másrészt ezt rendkívül magas, tízezer forintos összegben tette.

Talán a gazdálkodó szervezetek számára nem lehetetlen a részvény piacon való megjelenés ilyen névérték-minimum mellett, de azt bizony állíthatjuk, hogy mi, az állampolgárok tömegei nem leszünk részvényvásárlók.

Tételezzük fel, hogy Kovács János tsz-tagnak van 50 ezer forintja, és azt szeretné, ha ez a pénz mai vásárlóértékét megőrizné, ezen felül legalább olyan jövedelmet biztosítana neki, mint amilyen jövedelmet elérhetne abban az esetben, ha például sertéshizlalásba kezdene. Kovács János ezen felül elvárja azt is, hogy számára „premiumpént” jelentkezzen egy olyan tőbbség, ami őt a befektetés kockázata mellett megilleti. Kovács János tehát vásárol a tőzsdén 5 db 10 ezer Ft névértékű részvényt. Két dologra spekulálhat: egyrészt várhatja azt, hogy a banki kamatlábaknál magasabb osztalékhoz jut a gazdasági év végén, másrészt spekulálhat arra is, hogy jól menő vállalkozásba fektette a pénzét és a várható üzleti sikereket a részvény piac a részvények árfolyamértékének gyors növekedésével honorálja.

Tételezzük fel, hogy az a vállalkozás, amelybe Kovács János a pénzét fektette, valóban eredményesnek ígérkezik, s a részvények árfolyamértéke gyorsan megdübbszöröszdik. Így az egy db 10 ezer Ft-os

névértékű részvényt a piacon már nem az eredeti 10 ezer Ft-os névértéken, hanem 50 ezer Ft-os árfolyamértéken lehet eladni. Azaz csak lehetne akkor, ha lenne olyan befektető, aki egyetlen részvény megvásárlására hajlandó lenne ilyen összeget áldozni. Vélhetően azonban lesz, hiszen egy részvény tulajdonlása nagy kockázattal jár. A befektetők szándéka mindig az, hogy több típusú vállalkozásban való részvétellel kiküszöböljék az egyes részvényeken esetleg bekövetkező árfolyamvesztésüket. Válsárlóként tehát Kovács János Kovács János II-re — azaz a kisbefektetők tömegeire — már nem számíthat, legfeljebb abban bízhat, hogy valamelyik nagyobb tőkével rendelkező gazdálkodó szervezet vásárolja meg magas árfolyamértékű részvényeit. De kialakulhat-e egyáltalán ilyen körülmények mellett a magas árfolyamérték, azaz alkalmas-e a 10 ezer Ft-os névértékkel induló részvénytömeg a gyors árfolyamemelkedésre?

Mivel minden piacon az árát döntően meghatározó tényező a keresleti oldal — s esetünkben erről a keresleti oldalról kiszorítottuk a kisbefektetők tömegeit —, biztonsággal azt a választ adhatjuk, hogy: nem.

Mi lehetett a célja a jogszabályalkotónak azzal, hogy a törvény 235. § (1) bekezdés rendelkezésével kizárja a tömegeket a részvényvásárlás lehe-

tőségéből és egyben rendkívül korlátozott mozgástérrel rendelkező tőzsdét hozzon létre? Azt nem merem leírni, hogy a hozzáértés teljes hiánya. Ha viszont ezt a rendelkezést közgazdaságilag átgondoltan hozták meg, akkor mindenképpen az volt a célzott hatás, hogy a „Kovács Jánosokat” kizárják a részvénytulajdonosok köréből. A Kovács Jánosoknak (nekünk) marad a takarékbetét, a letéti jegy és más „úri huncutságok” igénybevétele. Mi esetleg elhiszük a TV-reklámnak azt, hogy a letéti jegy megőrzi pénzünk vásárlóerejét. Mi legfeljebb bízhatunk abban, hogy valóban annyi az infláció, mint amennyit a kormány állít. — Mi továbbra is kiszolgáltatot-

ak maradunk annak, hogy a kormányzat inflációt gerjesztő monetáris politikája révén a kormány munkánkkal összehozott megtakarításaink — nem is olyan lassan — semmivé olvadnak a bankok széfjeiben.

Nekünk még idejében kell szólnunk, és követelnünk, hogy valóban tulajdonosai lehessünk a talán megújuló magyar gazdaságnak, hogy Isten tudja milyen ideológiai megfontolásból ne zárjanak ki bennünket a tulajdonlás lehetőségéből.

Követelnünk kell az Országgyűléstől, hogy módosítsa a Társasági Törvény fent írt rendelkezését, és törölje el a részvény névértékének bármilyen meghatározását, korlátozását.

Dr. Fényes László

Nyírád helyett Afrikából

Import bauxit Ajkán

Jelentősebb beruházás nélkül is jól hasznosítható az afrikai bauxit az Ajkai Timföldgyárban — állapították meg a szakemberek az erre vonatkozó kísérlet sorozat eredményeképpen. Ezzel a gyárban némileg lecsökkent a kedélyek, amelyek a Hévízi tó védelmében a nyírádi bauxitbánya bezárására hozott kormánydöntés borzolt fel. A több mint 20 ezer tonnányi import érc feldolgozása azt mutatja, hogy a szokásostól nagy mértékben eltérő bauxit-féleség nem okoz megoldhatatlan

technológiai problémákat. Így tehát már egyértelmű, hogy a legnagyobb hazai timföldgyár drágábban ugyan, de biztonságosabban termelhet abban a kritikus időszakban is, amikor a nyírádi bauxitbánya már nem, a csabpusztai bauxitbánya pedig még nem működik. Várhatóan 1990. év közepétől egy évig kell pótolni importból a bauxitbánya termelését, s ezt követően ismét visszatérhetnek a hazai érchez, egyúttal a gazdaságosabb timföldgyártáshoz.

2

DÁTUM

1989. június 16.

Párizsi tudósítónktól

Az ördög szótára

Tanácsstalanság vett rajtam erőt, és egynémely dolgoknak is utána kellett néznem. Ilyesféle helyzetekben, úgy tapasztaltam, az engem itt körülvevő közegben akad néhány bevált megoldás. A létezésnek mélyseges bizonytalanságát enyhíti például, ha családjával tüzetesen megbeszéli az ember, mi is legyen az ebéd vagy a vacsora. Az erdélyi születésű Cioran, a kitűnő és reakciós román esszéistából lassan immár fél százada franciává, manapság meg ünnepelt, a kacér kétségbeesésbe csontosodott, stílművész gondolkodóvá lett író meséli, hogy Párizsba jöttek az azt hitte sokáig, házában mestere vendéget vár minden nap. A derék férfiú annyira elmélyült gondolat s az udvarra kihangzóan tanácskozta meg ugyan reggelente családjával az asztali menüt. Rájött lassan, hogy vendégjárás ritkán támad, a félórás megbeszélés az asztali gyönyörűségeknek hódoló francia ember átlagos és általános ügyködése csupán. Kínálkozó megoldás még a számos biztató valamelyikében megtámasztani a pultot — úgy olcsóbb, mint asztal mellett ülni —, és étvágygerjesztő avagy emésztést könnyítő célzattal italt kérni s megvitatni a kedélyes tulajdonossal a lóverseny-típet. Fogadni több kávéház trafikusanál is lehet, amitől válik ez nemzeti sporttá anélkül,

hogy a hosszas közlekedésnek, majd a friss levegőn való időzés viszontagságainak kitenné magát a helyi lakos. Hallgatag időzésre, horgászbottal, különben is a Szajna rakpartjai valók — a bot nem halfogó eszköz, hanem egyezményes jel, mely arról tudósít, hogy valaki szemlélni akarja a vizet egymagában, s betolakodó, aki ebben zavarja. Ugyancsak kínálkozó változat továbbá megfogadni a párizsjáró prágai, Vitezslav Nezval tanácsát. Ő villonos balladában közölte hetykén, hogy „el-eljárt a bordélyházba”. A technikai fejlődés az eljárás néhány újabb eshetőséggel gazdagította: reklámozott telefonszámokon kéjesen trágár társalgások folytathatók borsos számla fejében, vagy házi számítógépen, „minitelen” teremthető társas kapcsolat másokkal, mellőzve a közvetlen jelenlétet, melyből ősidők óta minden bonyodalom származik.

Említsre méltó hagyománya van még a céltalan ügyelgésnek, amire ez a város a maga állandó működésével kiváltóképp alkalmas. Rouseau-tól Jacques Réda költő őrüg hódolnak sokan ennek az időrabló és hasznos szenvedélynek. Többnyire azonban olyan személyek, akik hivatali előmenetelükkel nem nagyon törődtek, s a megélhetéssel is csak a legszükségesebb mértékben. Akár

ezeknek az arisztokratikus csavargóknak is követhetem volna a példáját a rajtam elurhódott tanácsstalanságban, de, mondom, egynémely dolognak utána kellett néznem, s ettől a lehetőségeim majdnem annyira megcsappantak, mintha valódi munka végzésére adtam volna a fejem. Föltűródik ilyenkor a könyvespolc mind és több újságkupac a keresésben, mit bármely szemlélő vélne dologtalan pizmogásnak. A munka célirányos tevékenység. A szellemi munka pedig egy világosan körülhatárolt hipotézis pedáns követése, ellenőrzése, végül igazolása, mikor is tézis lesz belőle. Következésképp a létezés bizonytalanságának tudatából sarjadt keresgélés, könyvturkáló pizmogás nyilvánvalóan álca lehet csupán. Ahelyett, hogy mutatkozna nyíltan haspóknak, kávéházi fecsegőnek, jobb szalonban törzsvendégnek, telefonbetyárságért pénzt adónak, szóval szabadidejét töltő polgárnak, elkezd valaki pizmogni a maga papírosaival. Többszörösen gyanús művelet. Kivált akkor, ha az illető Feyerabendnek a megismerés anarchista elméletét taglaló könyvébe is belelapoz közben, mely a fölfedezésnek és véletlennek gazdag hivatkozásokkal illusztrált elemzése és közismerten kétes apológiája. Ilyen művelet jóra nyilván nem vezethet. Bizony-

ság rá, hogy a keresett adatokat, melyekért végül a könyvtárba elzarándokoltam, még mindig nem találtam meg, találtam viszont nem mást, mint magának az ördögnek a kézi szótárát.

Példás rendben sorakoztak benne a szavak, vagyis, mint minden szótárban, követték híven a betűrendet, mely magának a társadalmi rendnek allegóriája. Semmilyen ósokra vissza nem vezethető, hogy az a miért is előzi meg a dé-t, a pé a té-t és így tovább, mikor lehetne merőben másképpen is. Mivel ezt a közmegegyezést az ördög is betartotta, odalapozhattam tüstént, ahol néhány kérdéses megfigyelést magyarázatot reméltem. A művészettel kapcsolatban épp nem voltak aggályaim, s ebben megerősített a könyv. A „művészet” címszónál ugyanis ez állott: főnév; nem meghatározható. Egyebütt viszont, egyszerűbben bonyolult dolgoknál s fogalmaknál, nem riadt vissza a tömör és pontos meghatározásoktól. A diktátorról megtudtam így belőle, hogy az olyan nemzetfő, aki „az anarchia kolerájával szemben előnyben részesíti a zsarnokság pestisét”. A diplomáciát „a hon érdekében üzött hazafias hazudozás művészetének” nevezte szótáram. Az irtalomról közölte, hogy az oly tulajdonság, melyet „a tettenért bűnös kivált-

képpen méltányol”. Szabatosan nyilatkozott a jövőről is. Mondta róla: „ez az az időszak, melyben ügyeink jól mennek, barátainkra számíthatunk, boldogságunknak pedig híja nincs”. Az udvariasságot „a képmutatás legelfogadhatóbb formájának” minősítette, a világvárost meg „a provincializmus erődítményének”.

Mind e meghatározásoknak s az egész szótárnak hitelért Ambrose Bierce szavatol. A századfordulón ő állította össze morózus magányában és mind elismertebb szerzőként Az ördög szótárát (The Devil's Dictionary). 1881-től 1906-ig dolgozott rajta, s az egyes címszavak különféle lapokban jelentek meg. Bierce meglakta közben Kaliforniát és Washington, váltva többször a helyszínt, hogy elűnjön végül valahol Mexikóban, 1913-ban, Pancho Villa rebelleseinek hadában. Utolsó levelében így ábrándozott: „eltűnni egy polgárháborúban, mily kívánatos eutanasia”. Vonozta mindig a harctér, melytől következésképp és természetesen iszonyodott. Épp katonaiskolába járt, mikor kitört Észak s Dél háborúja, ahol sebesülései harcolt. Hadnagyként szerelt le, éjjeliőrként kezdte írni a maga kísérő képeiről a novelláit.

A komor és halálos képek nem oly kórosan vonzák őt, mint a műfaj klasszikusát és teoretikusát, Poe-t, mondja róla egyik francia fordítója. Elméje tisztá és fürge, kinosan morális. Ifjúkorában még politikával is foglalkozott: azt beszélük, San Franciscóban a keze ügyébe eső mindkét pártot részrehajlás nélkül kifigurázta a helyi lapok-

ban. Regényt viszont nem tervezett, mert azon a véleményen volt, hogy ott a kelleténél több szó használatára csábít a műfaj. Novellákat írt tehát. Bannuk, a Bagoly-folyóban, a Nyáréji történetben s a többiben rendszerint meghal valaki — mert katona, mert áldozat, mert ez a dolgok rendje. Ez olyan hatással van az elbeszélőre, hogy csakis humorral tud szólni.

A romantikusok „Witz”-nek nem az életet, csattanós adomát nevezték, hanem az elme hirtelen villanását. A képzelet túlhajtott működésének volt ez életető és megnyilvánító eleme. Akit saját életének túlzott átélése szoktatott tárgyyszerűségre, mint Bierce urat, annak „Witz”-termő képzelete a fekete humorban találja meg a maga közegét. A humor fekete válfajának kézikönyve ez a háromszáz oldalas szótár, Az ördög szótára. Nem annyira barátságos, mint inkább baráttalan munka. A vonatkozó szócikk szerint „baráttalan” az az egyén, „aki érdeklődésben mit sem tehet, nincs pénze, és túl gyakran mond igazat”.

Miként megvallottam, az egyetemes tanácsstalanságon kívül erudicióm valamely fogyatékosága üzött a könyvtárba. Megtudván így az ördög szótárából, hogy a tudatlan személy olyasvalaki, akinek „sejtelve sincs arról, amit önkéntelenül tudnak, és tudója másvalaminek, amiről önkéntelenül fogalmuk sincsen”, továbbá hogy az erudíció porszem csupán, mely „könyvből pottyant üres koponyába”, turkáltam tovább a könyvek között, porszemmet kajtató porszem.

Zirkuli Péter (Párizs)

Nagy Imre

Gimes Miklós

Losonczy Géza

Maléter Pál

Szilágyi József

Hol zsarnokság van,
ott zsarnokság van,
nemcsak a puskacsőben,
nemcsak a börtönökben,

nemcsak a vallató szobákban,
nemcsak az éjszakában
kiáltó ór szavában,
ott zsarnokság van

nemcsak a füst-sötétben
lobogó vádbeszédben,
beismerésben,
rabok fal-morse-jében,
nemcsak a bíró hűvös
ítéletében: bűnös!
ott zsarnokság van,
nemcsak a katonásan

pattogatott »vigyázz!«-ban,
»tűz!«-ben, a dobolásban,
s abban, ahogy a hullát
gödörbe húzzák,

nemcsak a titkon
félignyílt ajtón
ijedten
besuttogott hírekben,

a száj elé hulltan
pisszt jelző ujjban,
ott zsarnokság van
nemcsak a rács-szilárdan

főlrakott arcvonásban
s e rácsban már szóltan
vergődő jajsikolyban,
a csöndet

növelő néma könnyek
zuhatagában,
kimeredt szembogarban,

ott zsarnokság van
nemcsak a talpraálltan
harsogott éljenekekben,
hurrákban, énekekben,

hol zsarnokság van,
ott zsarnokság van
nemcsak az ernyedetlen
tapsoló tenyereken,

kürtben, az operában,
épp oly hazug-harsányan
zengő szoborkövekben,
színekben, képteremben,

külön minden keretben,
már az ecsetben;
nemcsak az éjben halkan
sikló gépkocsizajban

s abban,
megállt a kapualjban;

hol zsarnokság van, ott van
jelenvalóan
mindenekben,
ahogy rég istened sem;

ott zsarnokság van
az óvodákban,
az apai tanácsban,
az anya mosolyában,

abban, ahogy a gyermek
idegennek felelget;

nemcsak a szögesdrótban,
nemcsak a könyvsorokban
szögesdrótnál jobban
butító szólamokban;

az ott van
a búcsúcsókban,
ahogy így szól a hitves,
mikor jössz haza, kedves:

az utcán oly szokottan
ismételt hogy-vagy-okban
a hirtelen puhábban
szorított kézfogásban,

ahogy egyszer csak
szerelmed arca megfagy,
mert ott van
a légyottban,

nemcsak a vallatásban,
ott van a valломásban,
az édes szó-mámorban,
mint légy a borban,

mert álmaidban
sem vagy magadban,
ott van a nási ágyban,
előtte már a vágyban,

mert szépnek csak azt véled
mi egyszer már övé lett;
vele hevertél,
ha azt hitted, szerettél,

tányérban és pohárban,
az van az orrban, szájban,
hidegben és homályban,
szabadban és szobádban.

mintha nyitva az ablak
s bedől a dögszag,
valahol gázfolyás van,
ha magadban beszélgetsz,
ő, a zsarnokság kérdez,
képzeltedben
se vagy független,

főnt a tejút is már más:
határsáv, hol fény pásztáz,
aknamező; a csillag:
kémlelő ablak,

a nyüzsgő égi sátor:
egyetlen munkatábor;
mert-zsarnokság szól
lázból, harangozásból,
a pappól, kinek gyónól,
a prédikációból,
templom, parlament, kánpad:
megannyi színpad;

hunyod-nyitod a pillád,
mind az tekint rád;
mint a betegség,
veled megy, mint az emlék;

vonat kereke, hallod,
rab vagy, rab, erre kattog;
hegyen és tenger mellett
be ezt lehelled;

cikáz a villám, az van
minden váratlan
zörejben, fényben,
a szív-hökkenésben;

a nyugalomban,
e bilincs-unalomban,
a zápor zuhogásában,
az égigérő rácsban;

a cellafal-fehéren
bezáró hőesésben;
az néz rád
kutyád szemén át,

s mert minden célban ott van,
ott van a holnapodban,
gondolatodban,
minden mozdulatodban;

mint víz a medret
követed és teretted;
kémlelődsz ki e körből?
ő néz rád a tükörből,

ő les, hiába futnál,
fogoly vagy s egyben foglár;
dohányod zamatába,
ruhád anyagába,

beivódik, evődik
velődik;
eszmélnél, de eszme
csak övé jut eszedbe,

néznél, de csak azt látod,
mit ő eléd varázsolt,
s már körbe lángol
erdőtűz gyufaszálból,

mert amikor ledobtad,
el nem tiportad;
s így rád is ő vigyáz már,
gyárban, mezőn, a háznál;

s nem érzed már, mi élni,
hús és kenyér mi,
mi szeretni, kívánni,
karod kitámi,

bilincseit a szolgál
maga így gyártja s hordja;
ha eszel, őt növeszted,
gyermeked neki nemzed,

hol zsarnokság van,
mindenki szem a láncban;
belőled búzlik, árad,
magad is zsarnokság vagy;

vakondként napsütésben,
így járunk vaksötétben,
s feszengünk kamarában,
akár a Szaharában;

mert ahol zsarnokság van,
minden hiában,
a dal is, az ilyen hű,
akármilyen mű,

mert ott áll
eleve sírodnál,
ő mondja meg, ki voltál,
porod is neki szolgál.

Ilyés Gyula

Egy mondat a zsarnokságról

1989. június 16.

DÁTUM

3

„Nincs eldobni való ember”

Ákár egy próféta. A fehér szakállú, kimért mozgású kortalan ember nap mint nap feltűnik Dombóvár utcáin elválaszthatatlan kiskocsijával. Abból él, amit mások értéktelen ócs-

kaságnak tartanak, eldobnak, vagy nem becsülnék annyira, hogy felvegyék. Ócskavassá érdemesült biciklisárvédó, fogát vesztett létra, óriásszögekkel tűzdelt lécek, halombakó-

tött újság a gumikerekű kordén. Kimértén, néhány szót tanító módjára megnyomva, hangsúlyozva mondja: a régi szerkezetek, a jó öreg szerszámok többet érnek a maiaknál. Más az anyaguk, más a megmunkálásuk. Némelyikük valóságos remekmű. Minden átmenet nélkül az emberiség múltjáról, csodáiról folytatja a véletlen disputát. Az ókorban ismert tízes számrendszer, a folyamvölgyi városok és a felfoghatatlan technikával emelt piramisok... Állunk a dombóvári utcaszélen és megbabonázva hallgatjuk Fehér Lászlót.

— Már az iskolában kedveltem az olvasást, a régi dolgok nagyon izgattak, ami feledésbe merült — a kocsiúdra támaszkodik, nem siet, megadja a módját a beszélgetésnek. — Olyan rettenetes hibák történtek a történelemben és kérem szépen a tudomány vétkecsében, hogy nem arra használják, hogy abból az emberiségnek haszna származzék. Például a Vízözön előtti időkben, a letűnt korokban is ugyanezt csinálhatták, mint most. Hiába, nem tanultak... Az embernek magából kell kiindulnia, manifestálni és a negyedik, tizedik generáció ér el oda, hogy az ember igazán ember legyen, megtalálja az emberi arcát.

— Hogy mi hiányzik ehhez? — felvonja szemöldökét, végigsimítja szakállát és mint egy mitológiai alak felel meg rá: — Az, hogy az ember rátaláljon önmagára. A saját atyjára, Krisztusára a szeretet által.

Én katolikus vagyok, de nem járok templomba. Vannak könyveim, nemrég vettem meg a Szíriát oszlopait. Az csodálatos, ismeri? Akkor meg ott van a Móföld, a Csicsák István írta — ezt tartják az emberiség bölcsőjének. A Csendes-óceán egy sziget volt ez, 64 millió évet számolt, nagyon régen elsüllyedt.

— Mindig szerettem olvasni. A fűtőháznál egyszerű munkás voltam. Ismeri a gőzösket? A masinából a pernye lerakódást kellett eltávolítani, kidobálni.

Egy másik szférába kívánczik, mint egy evilágra csöp-pent tiszteltreméltó furcsa szerzet. Nem fesszeng, nem érzi szorítóan materiálisnak ezt a létet. Egy maga által felépített külön világban él. Hogy tanulhatott volna, hivatásává válhatott volna a gondolkodás... Mintha nem hallaná.

— Tetszik tudni, lehet, hogy valaki tanul, akkor bizonyos dolgokra nem terjed ki szorosán a figyelme. Én, ha megyek, időmilliomos vagyok gondolatban.

Milliárdosnak is mondható, hiszen egész nap úton van. Jár, figyel, lát, tüpreng és éjszakáig olvas, rádiózik. Tervei? Egyetlen dolog. Az, hogy boldog lehessen. Másként nem lehetséges csak belső békével, az Isten meglelésével. És azzal a sajátos életfilozófiával:

— Ha például varrok, vagy akármicsodát csinállok és mondjuk egy tű lecsik, én megkeresem, felveszem. Épp ilyen

érték szellemi értelemben az, hogy amint a bibliában írva van: menjetek az utak és a kerítések, a sövények mellé és keressétek azokat az embereket, akik kisodródtak, a mindennapi élet periferiájára, segítsétek a társadalomba és a közösségbe való visszahívásra. Nincs eldobni való ember. Ehhez kell a művészet, kellene okos és bölcs emberek, akik fölül tud-

nak magukon emelkedni. Mert lehet akármilyen is a politika, mondhatnak a pártok, politikusok sokfélét, aki a belső békéjét nem találja, nem vezethet. Az soha nem hajol le, nem simogatja meg az elesettek fejét.

K.Zs.

fotó: Kapfinger András

„Én, ha megyek időmilliomos vagyok gondolatban”

„Olyan rettenetes hibák történtek a történelemben és az emberek nem tanultak belőle...”

A Nagy Imre-csoport a jugoszláv követségen (IX.)

(1956. november 4—22.)

A követség kapujában izgatott tárgyalás folyt. Valaki felismerte a várakozó busz sofőrjében a követség körül a korábbi hetekben őrszolgálatot teljesítő egyik szovjet katonát, s ez eleve kérdéssé tette a hazatérés ígéretének betartását. De az is a csapda nyilvánvaló volt, Nagy Imre mégis az indulás mellett döntött. Ma már nehéz lenne eldönteni, hogy mi késztette Nagy Imrét erre a lépésre, azt sem tudhatjuk, hogy mit várt a távozástól. Ha a követségen maradt választja, akkor hónapokig, esetleg évekig is elhúzódhatott volna az ügyük, de a diplomáciai mentességű épület az életüket mindenképpen megmenthette volna.

Szoldatics a szerződés betartásának ellenőrzésére két módot is alkalmazott. Egyrészt két jugoszláv diplomatát (Georgijevicset és a katonai attasét, Milan Drobacot) felültette a buszra, hogy ők kísérik haza a csoport tagjait. Másrészt egy diplomáciai rendszámmal megkülönböztetett kocsit indított a busz után.

A buszra való felszálláskor csatlakozott a csoporthoz Vársárhelyi Miklós, aki Georgijevicssel személygépkocsin érkezett, éppen az indulást megelőző percekben. Megerősíti a csapdába ejtés tényének előre elterveltségét, hogy Erdős Péter feleségének üzenetet küldött, ne szálljon fel a buszra, gyermekükkel együtt maradjon a követség épületében. Tehát Erdős Péter is — aki szabadon volt — valahonnan értesült róla, hogy a garancialevélben foglaltakat meg fogják szegni. Köves Erzsébet azonban nem fogadta meg férje tanácsát, és a

többiekkel együtt távozott a követségről.

Nagy Imre szállt fel utolsónak a buszra, amelyen ekkor 34 magyar politikus, illetve a hozzártartozók, és két jugoszláv diplomata tartózkodott a sofőrön kívül. (A korábbi 41 főből nyolcan korábban elhagyták az épületet, de csatlakozott hozzájuk Vársárhelyi Miklós, így alakult ki ez a szám.) Szilágyi József azonnal a sofőr mellé szegődött, s megkérdezte tőle, mennyire ismeri ki magát a városban, majd felajánlotta, hogy segít neki a tájékozódásban, s ő majd megmondja, hogy milyen sorrendben kell a busz utasait hazaszállítani. A sofőr merev arccal hallgatta Szilágyit, s ettől bizonyossá vált, hogy nem ért magyarul.

A már idézett jugoszláv jegyzék úgy tudja, hogy már a buszba való beszálláskor valamely szovjet szerv képviselője is felszállt a magyarok mellett, de az esemény átélői erre másként emlékeznek. A busz elindult, a jugoszláv követségi gépkocsi követte, de nem fordult be a legközelebbi lakó, idősebb Donáth Ferencné Benczúr utcai lakása felé, hanem tovább haladt a Dózsa György úton az Ajtósi Dürer sor irányába.

A Damjanich utcánál a Városliget felől több páncélos kocsi vágott a busz és a buszt követő diplomáciai kocsik közé, megakadályozandó ezzel a követségi kocsiban ülők ellenőrzését. A busz befordult az Ajtósi Dürer sorra, megállt a korábbi Sacré Coeur (ma: MSZMP

POLITIKAI FŐISKOLA), az akkori szovjet városparancsnokság épülete előtt.

Az itt történekről a jugoszláv jegyzék így emlékezik meg:

„Az autóbust a szovjet városparancsnokság elé vezették, ahol a szovjet hadsereg egy ezredese M. Drobacot és M. Georgijevicset az autóbust elhagyására kényszerítette. M. Drobac katonai attasé tiltakozására az említett szovjet alezredes kijelentette, hogy parancsnokságának parancsait hajítja végre, majd szovjet páncélgépkocsi kíséretében ismeretlen irányban elhajtattott.” (T.i. Az autóbust.)

A jegyzék mértéktartóan és jelleghűlő következően indulatmentesen fogalmaz. A városparancsnokság épülete előtt megállt buszra ugyanis több szovjet katonatiszt is felszállt, és a jugoszláv kíséret távozásra szólította fel. Ezek megtagadták a távozási parancsot, vagyis nem voltak hajlandók a buszt elhagyni. Ezt követően a szovjet katonák a jugoszláv állampolgárokat, akik közül az egyik diplomáciai mentességet is élvezett, erőszakkal távolították el a buszról, valósággal lerugdosták őket, így a Nagy Imre-csoport és családtagjai egyértelműen és ellenőrizhetetlenül a szovjetek foglyai maradtak.

Az eseményből nyilvánvaló, hogy a jugoszlávok beavatottsága csak arra terjedt ki, hogy Nagy Imréket addig kell fogva tartani, amíg a Kádár-

kormány konszolidálódik, de arról nyilván nem esett szó, hogy a szovjet fegyveresek általi elrablásban is szerepet kell vállalniuk.

Ha eddig nem is lett volna egyértelmű, most már mindenki számára világos lett, hogy a csoport szovjet fogságba került.

Miért választotta Nagy Imre ezt a megoldást, amikor a jugoszláv nagykövet is és az asszonyok is kapacitáltak? Hogy ne szálljanak be a buszba? Miért mondta Nagy Imre az indulás előtti pillanatban, hogy „Menjünk elvtársak! Elhatároztuk, menjünk!”? Miért nyugtatta Nagy Imre a követség kapujában a bizonytalankodókat, az aggodalmaskodókat? Miben bízott? Mit remélt? Ezekre a kérdésekre már soha nem kaphatunk választ. Nagy Imre, mint a csoport legtekintélyesebb személyisége, aki valamennyiük bizalmát élvezte, így döntött, s a csoport követte őt.

A szovjet városparancsnokról induló busz utasaiban a rövid intermezzo hatására különböző rémképek sejlettek fel. A szovjet fogság várható következményei kibén-kiben temperamentuma és korábbi tapasztalatai szerinti asszociációkat váltott ki. Ezek a szorongások mindaddig változó intenzitással ott kísértettek a fejekben, amíg meg nem érkeztek Romániába. Volt, aki arra gondolt, hogy rövid úton likvidálják majd őket, volt, aki valamely szibériai munkatáborba hurcolásukat prognosztizálta, Vorku-

tát vagy Kolimát. A buszban ülő szovjetek agresszivitása és a páncélos kíséret semmi jóval nem bízottatott.

Hosszú és tekervényes autóbust után érkeztek meg a mátyásfüldi Rákóczeánumba, amely ekkor szovjet bázis volt. Hogy fogságban vannak, afelől senkinek nem volt kétsége. Fazekas György az érkezéskor megkérdezte az egyik magyar államvédelmis tisztet, miért nem haza szállították őket, miért nem tartották be az ígéretüket? A tiszt válasza: „Mert előbb Münnich elvtárs kíván magukkal beszélni.”

A megérkezés után a családokat külön-külön szobákban, szertárakban helyezték el. Bozóky Éva erre így emlékezik vissza: „Minket a biológiai szertárba szállásoltak el, kitömtött madarak közé.” (Magyar Nemzet 1988. december 24. Tegnapi adventek II. Lócsei Gabriella interjúja Bozóky Évával) A gyezsurnaja-fogház-ór funkciót magasrangú szovjet tisztiek töltik meg, bőrtönálapotok uralkodnak. Kezdetben, ha valaki WC-re akar menni, akkor kopognia kell, s elkísérik. Semmilyen tájékoztatást nem kapnak, az őrzés rendkívül szigorú, már a buszról való leszálláskor szovjet katonák sorfala között kellett végighaladni. Az elszigeteltség miatt lehetetlen a kommunikáció, így mindenki saját családjával van elfoglalva, esélyeket latolgat az elszigeteltségen.

folytatjuk

4

DÁTUM

1989. június 16.

FIDESZ-esek Nagy Imréről

(Gyorsinterjú a temetés előtt)

— Mit jelent ma számotokra Nagy Imre neve, hogyan látjátok politikai szerepét?

Deutsch Tamás: — Nagy Imre számomra nem a forradalom vezetője, hanem magyar miniszterelnök volt. A különbségtétel nagyon fontos, ugyanis a több szálon induló események végül is egységes forradalmi mozgalommá váltak, de ez a mozgalom nem választott vezetőt. Pusztán követeléseiket tolmácsolták egy olyan személynek, aki ezeket közvetítette. Nagy Imre a forradalom politikusa volt, de ugyanolyan fontosak a névtelen halottak, mint a reformkommunista miniszterelnök, aki az 56-os mozgalmak élére állt.

Rockenbauer Zoltán: — Nagy Imre azon ritka kommunista politikusok közé tartozott, aki túl tudott lépni saját árnyékán. Szerepe példátlan volt a forradalom történetében. Legnagyobb tette, hogy kilépett a Varsói Szerződésből. Ugyanakkor nem volt igazán politikai alkat, ami egyfelől hátrány, de másrészt nekem nagyon szimpatikus vonás. Hiányzott belőle a kommunista politikusokat jellemző voluntarista, machiavellista szemlélet. Hős volt, mert mindvégig hű maradt a forradalom eszmeiségéhez, nem adta fel miniszterelnökségét, nem volt hajlandó kiegyezni a kádárizmussal, nem vállalta el a felajánlott funkciót. Ezért kellett meghalnia. 1956 számomra nem egyenlő Nagy Imrével, ugyanolyan fontosak a névtelen felkelők, az ártatlanul legyilkolt, az esztelen vérengzéseknek áldozatul esett embe-

rek, a forradalom után kivégzettek.

— Nagy Imre az 56-os fiatalok számára bizonyos autoritással bírt. Számotokra most léteznek-e ez az autoritás, vagy ha nem, akkor miért nem?

Deutsch Tamás: — Távól áll tőlem, hogy minősítem a kommunistákat, de Nagy Imre reformkommunista volt, és a reformkommunistákkal nem tudok azonosulni. Én csak 1956. október 28-a után tudom őt vállalni, az azelőtti tevékenységétől teljes mértékben elhatárolom magamat. Az 1953-as reformkísérlet nem vállalható, mert korai elődje a kádárizmus elvetélt, halálra ítélt reformjainak. Én a Nagy Imre nevével fémjelzett politikát tartom fontosnak. A jelenlegi politikai közéletben nincs olyan reformkommunista, aki képesnek tartok a Nagy Imre-féle árnyék átélésére, ennek ellenére nincs Nagy Imre autoritás.

Rockenbauer Zoltán: — Nagy Imre szimbólum, azok közé a politikusok közé tartozik, akik becsületességük miatt szükségképpen vonják maguk után a végtetet. Nagy Imre tipikusan „antipolitikus politikus”. Az utóbbi néhány hétben rohamosan romlik bennem a Nagy Imre kép. Élesen elhatárolom magam a köréje fonódott nimbusztól, a hullamarakodástól. A mostani helyzetet kihasználják azok a voluntarista, a „cél szentesítési az eszközt”-politikát követő kommunisták, akik a temetést saját hatalmuk átmentésére akarják kihasználni. Nagy Imre 1956 előtti reformkommunista szerepe szimpatikus,

de nem jelemtett alapvető megoldást, csak bizonyos progressziót.

— A FIDESZ mennyiben vállalt szerepet a temetés megszervezésében?

Deutsch Tamás: — A Történelmi Igazságtétel Bizottság és az özvegyek felkérésére technikai és politikai segítséget adunk. A rendezőgárdát az MDF, az SZDSZ, a FIDESZ és a kiscsapatok biztosítják, az utóbbi három a temetőben is ott lesz. Orbán Viktor a Hősök tere a fiatalság nevében fog beszédet mondani.

Rockenbauer Zoltán: — Sajnos a mi szerepünk jórészt a technikai részvételre redukálódott, ugyanis született olyan politikai döntések, amelyekkel nem tudunk egyetérteni. Ezek közé tartozik a felhívás szövege és az, hogy ki koszorúzzon. A nemzeti megbékélés véleményem szerint irracionális fogalom, szlogen, amivel nem értek egyet. A kommunistákkal nem lehet szó kiegyezésről, sajnálatos, hogy a „nemzeti megbékélés” frázist kivetítjük a forradalomra, és eszközzül használják fel ezt a nagyon is nyilvánvaló csúsztatást.

— Kösönöm a beszélgetést.

Mátay Mónika

(A fenti szöveget — a kikötés ellenére — a Magyar Nemzet nem közölte teljes terjedelmében. A FIDESZ kérésére ezt a mulasztást ezennel pótoljuk, de hozzátesszük, hogy szerkesztőségünk sem ért mindenben egyet a nyilatkozók véleményével.)

Az MSZMP Tolna Megyei Bizottsága és a Tolna Megyei Ellenzéki Kerekasztal

KÖZÖS FELHÍVÁSSAL fordul a megye lakosságához

Emlékezzünk és gyászoljunk együtt! Közösen zárjuk le a tragikus múltat, anélkül, hogy felejteni akarnánk! Nem felejthetünk! Örizzük meg a mártírok emlékét, mindazokét, akik 1956 őszének sorsfordító napjaiban és a megtorlás során meggyőződésükért áldozták életüket. Adózzunk kegyelettel azok emlékének, akik az embert nyomorító sztálinista rezsim ellen fogtak fegyvert, a nemzeti függetlenségért küzdöttek, a fehérterror rémétől, az atrocitásoktól rettegve harcoltak.

A hitükért küzdő, életüket áldozó emberek bármelyik oldalán álltak is, mindannyiunk halottai. Rájuk emlékezzünk.

Emlékezzünk kell másra is. Nem felejthetjük a gyilkosságokat, az ártatlan emberek meglincselését, a megtorlást, a törvénytelen ítéleteket, az igazsággyalázó, koncepciók perkeit.

Nagy Imre és vádlottársai jelképekké váltak. Mi vállaljuk 1956 progresszív törekvéseit a demokráciáért, a nemzeti függetlenségért, a demokratikus Magyarország

megteremtéséért. Elkülöníthetetlen minden felelős politikai tényező összefogása annak érdekében, hogy ne ismétlje magát a történelem! A politikai életből egyszer s mindenkorra száműzzük az erőszak minden formáját!

Kérünk mindenkit, hogy június 16-án méltósággal, önmagunk és jövőnk iránt érzett felelősséggel emlékezzünk!

MSZMP Tolna Megyei Bizottsága Tolna Megyei Ellenzéki Kerekasztaljától és szervezettől

Tolna Megyei Főügyészség Vezetője

Szekszárd Béla tér 3. 7100

A Magyar Demokrata Fórum Szekszárd Városi Szervezetének tagsága jóleső elégtétellel vette tudomásul, hogy Nagy Imre miniszterelnök és sorstársai ellen 1958. évben meghozott s végrehajtott törvényes ítélet hatályon kívül helyezését, és felmentésüket kezdeményezte a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Ügyésze. A magyar forradalomnak idegen hadsereg által történt leverését követő példátlan megtorlás-hullámból sajnos városunk sem maradt ki. A Nemzeti Bizottság közti szövetkezés állott főorvos elnökét, valamint tagjait rendkívül súlyos ítélettel sújtotta a pécsi különírbíró 1957. június 8-án „a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló mozgalomban tevékeny részvétel büntetése” miatt.

Minden jóérzésű ember, aki abban az időben itt élt, jól tud-

ja, hogy éppen ennek a bizottságnak józan és megfontolt intézkedése tették lehetővé, hogy városunkban a rend stabil maradt és semmiféle mozgalom nem irányult annak megdöntésére. A bizottság elnöke és tagjai azonban közzönet helyett börtönbüntetést és vagyonelkobzást kaptak a „nép hatalmatól”.

Annak érdekében, hogy a történelmi igazságtétel és a nemzeti megbékélés szellemében 32 év eltelté után végre elégtételt kapjanak az igazságtalanul meghurcoltak, kérjük a Főügyész Urat, hogy jelenlegi tárolási helyéről kérje be a Pécsi Megyei Bíróság Büntető Külön Tanácsának B.III. 595/1957. számú iratait. Az iratok áttanulmányozása után kezdeményezze a Népköztársaság Legfelsőbb Ügyészségénél törvényességi óvás előterjesztését, annak az ítéletnek hatályon kívül

helyezése és az elítéltek felmentése iránt, mellyel ez a tanács I. r., dr. Nagy István, II. r., dr. Tóth Lajos III. r., dr. Tollár Tibor IV. r. Székelyhidi Géza V. r. Pillár Lajos IV. r. és Szakály Ferenc vádlottakat büntősenk mondta ki és őket 2-8 évig terjedő börtönre, valamint vagyonuk teljes, illetve részbeni elkobzására ítélt. Bízunk abban, hogy felmentésük kimondásával az élőknek lehetőségük lesz erkölcsi és anyagi elégtételre, a holtak emléke pedig ezzel a gesztussal fog megkésztet tiszteletet kapni.

Kérjük, a megtett intézkedésről értesítse szervezetünket.

Szekszárd, 1989. június 14.

Nyerges Tibor ügyvezető-elnök Magyar Demokrata Fórum Szekszárd Városi Szervezete

Ismét kemény lesz a somogyi ököl

Amikor Dóriék felett eljárt az idő, jött az újabb kaposvári ökölvívó-nemzedék. Papp Béla, Dunajetz, Kalmár meg a Berceki-fiúk éppen az Adler Zsigmond iskolát képviselő iskolás Bp. Vasas előtt megnyerték az országos ifjúsági csapatbajnokságot. (Mert akkor még ilyen is volt!) Az ereje teljében lévő szakember, Szegfy László mesteredző keze alól kifogyhatatlanul kerültek ki az újabb meg újabb tehetségek, akik ifjúsorban kezdtek, s aztán az élvonalban is sikeresen folytatták...

Az ősz mester, Szegfy kiválása, majd halála után egy darabig még olykor lehetett hallani a kaposvári lila-fehér ökölvívókról. Kerek téz esztendeje viszont olyan jelek is mutatkoztak Kaposvárott, hogy a siker-sportág, a boksz befejezi úgy, mint több nagymúltú csapat is tette.

Hogy ez mégsem következett be, azt bizonyítja. A Kaposvári Dózsa együttese a lepergett csapatbajnokságban az NB II bajnoka lett, s jogot szerzett, hogy őszől újra legjobbak között, az NB I-ben szerepeljen.

Többek szerint, hogy a K. Dózsa ökölvívói a kritikus időkben nem hullottak szét, sőt, elindultak a felfelé vezető úton, az egy mostani fanatikus sportembernek köszönhető. Amikor Kaposban szinte leírták az egykori siker-sportágát, Zsalakovics László az ökölvívó-szakosztály elnökeként kézbe vette a sportág ügyét. Hogy sikerrel, azt bizonyítja az NB I-be jutása.

Szerencsére a régiekből megmaradt a szakember Hergert Jenő. Felkértük a korábbi húzóembereket Vöröst, Rákost, s másokat, hogy álljanak újra sorompóba. Hergert mellett és után Budai vette kezébe a szakmai munkát. Visszajött egy rövid időre Varga Laci is. Amikor '86-ban kialakult az ökölvívó CSB mai rendje, már felszálló ágban volt a szakosztályunk. A szorító munka mellett erősítést kapott a szakosztályvezetés is. Martinkovics Kálmán, meg Balogh András segítségével egyaránt ért az irányító munkában.

— Kaposváron eredménynek tartják, hogy a feljutás kiharcolóli zömmel fiatalok. De emlegetik az Ú. Dózsa „vendégmunkásait” is, akik nélkül aligha születhetett volna siker. Hogy vélekedik ezekről a szakosztályvezetés?

— Nem vitatjuk, hogy a siker fő részesei azok a fiúk, akik a szorítóban bizonyították, hogy újra keményedik a somogyi ököl. Az ifikkel kezdtem. Judás, Orsós, Szvat, Bajusz, Fekete, Laczkó S. sok értékes pontot szerzett. A felnőtteknél Arvai neve cseng a legjobban, de Óvári, Laczkó J., Antics, Szántó, Lakatos, Kolozsvári, Rudolf, meg Hain volt a siker kovácsa. No és — ez tagadhatatlan — öt újpesti. Ismert, hogy az Ú. Dózsa nem indult a csapatbajnokságban. Természetesen nekünk tette lehetővé, hogy Karika, Kovács, Schubert, Jári és Füzesy esetenként a mi színeinkben lépjen szorí-

tóba. Ez a tény megkönnyítette csapatunk dolgát.

— Az már tény, hogy az új bajnokságban új edző irányítja a szakmai munkát. Lesznek új versenyzők is?

— Győri József vezetőedzőnk igazában már nem is új, hisz vele fejeztük be az NB II bajnokságot. A Kuvaitot megjárta szakedző hazaérve Balasagyarmaton dolgozott. Megismerve a mi elképzeléseinket, fölmérve a K. Dózsa adottságait, igent mondott. Ezért szerződött velünk. Személyesen biztosítottak látjuk a szakmai irányítást. Ami a versenyzőgárdánkat illeti, e pillanatban talán még nem egészen NB I-es. Ez azonban nem azt jelenti, hogy

legtöbbjükre nem számíthatunk a legjobbak között is. Az Usnsst segítségére számíthatunk, de emellett a „lyukas” súlycsoportjainkba” 2-3 ökölvívót szeretnénk igazolni. Nevekről e pillanatban persze még korai lenne beszélni.

Mészáros József, az egyesület ügyvezető elnöke — e tisztelet ellátja — hatékonyan segítette munkánkat. Ő is részese a sikernek. Ő szabta szakosztályunk feladatát, hogy haladjunk a megkezdett, s már nem is járatlan úton. Ez esetben ő bízik a további helytállásban, hogy a csapat nem átszállójeget váltott az NB I-ben.

Kovács Sándor

Szimplán duplázott a Honvéd

Kupára magyarok!

Hiába öltözött zöld-fehérbe szerdán este a Népstadion lelátóinak tekintélyes része a labdarúgók 49. Magyar Népköztársasági Kupa döntőjére, a bajnok Bp. Honvéd — ha nagy küzdelemben is — megérdemelten nyerte el — immár negyedszer — a díszes serleget. S ami minden csapat álma-vágya: duplázott, 1985 után másodszor lett bajnok és kupagyőztes.

A Ferencváros történetében a 21. alkalommal küzdött az MNK fináléjában. Eddig — ehhez vajmi kevés köztük van mai játékosainknak — 14-szer hódították el az Üllői úti labdarú-

gók a serleget, s ezzel még egy ideig biztosan a statisztika élén állnak majd (mögöttük az MTK-VM 9, az Ú. Dózsa 6, a Bp. Honvéd, a Vasas és a Rába ETO 4—4 győzelemmel következik). A Vincze Géza és Dalnoki Jenő edzők idején az egyesülethez került fiatalok az idén nem zártak rossz szezon, s őszől Fischer, Pintér, Bánki és társaik első ízben kiléphetnek az európai futball-porondra is.

A Bp. Honvéd a BEK-ben, a Ferencváros a KEK-ben, az MTK-VM és a Videoton az UEFA Kupában képviseli a magyar színeket.

Éremtelen csapat — érdemtelen edző

Haász Sándor a Rába ETO labdarúgó csapatának edzője távozik Győről. A szakember 1988-ban két évre szóló szerződést írt alá, abban azonban rögzítették, hogy egy év eltelte után mindkét fél azt következő évi felmondhatja. Ezúttal Haász lépett először. Győrött sokan azt tartják, megelőzte a klubot, aki ugyancsak menesztési akarta.

A Rába ETO elnöksége az új vezető edzőt nem házon belül keresi. Mindenképpen arra törekszik, hogy tekintélyes, tehetséges, jó szakember kezdje meg a csapat felkészítését a következő szezonra. Egy magyar származású csehszlovák edzővel, Pecze Károllyal folytatnak előrehaladt tárgyalásokat. A kiszemelt edző jelenleg a dunaszerdahelyi elsőosztályú csehszlovák labdarúgó csapat mestere.

A csapat ötödik helyével a vezetés és a szurkolók is elégedetlenek. Az új edzővel szemben az is elvárás lesz, hogy a zöld-fehér labdarúgókat a következő szezonban dobogóra vezesse. Eleve csak olyan edző szerződését kerülnék szóba, aki ezt a legfontosabb feltételt elfogadja.

Már végleges, hogy Rudold Péter távozik a Rába partjáról. A fővárosban lakást épít, ami lassan kész lesz, s távozása elé Győrött nem gördítene akadályt. Hajsziánt elengedik külföldre, konkrét ajánlatot azonban mindezekig nem kapott. Vermes vakációra hazautazott az Egyesült Államokba és a hónap végéig ad végleges választ arra, hogy marad-e még egy évig Rába-játékos. A kapusok közül Kovacevics visszatér Pécsre.

Kedvcsináló az augusztusi VB-hez

Kettesfogatok a Pannónia Kupáért Dombóvárrott

A magyar és az osztrák lovasszövetség Pannónia Kupa elnevezésű kettesfogathajtó verseny hétvégi magyarországi viadalának (pénteken kezdődő, vasárnapig tartó) Dombóvár ad otthont. Négy-négy fogat áll starthoz mindkét ország részéről. Pénteken a díjhajtással kezdődik a viadal, szombaton a terepversenyt, majd vasárnap a

közönség számára a leglátványosabbat, az akadályhajtást. A versenyszámok közötti szünetben folyamatosan zajlik majd a lovas show: többek között a ma már világhírű pusztatót is szerepel a programban. A verseny kedvcsináló lehet az augusztusi balatonfenyvesi négyesfogathajtó világbajnoksághoz.

1989. június 16.

DÁTUM

5

Milan Kundera:

BÚCSÚKERINGŐ

— Ha van valami, ami tényleg undorít az emberekben, akkor az a mód az, ahogyan kegyetlenkedésüket, kisseréségüket és korlátoltságukat a líraiság és érzelmesség fátyla alá rejtik — válaszolta Jakub. — A halálba küldi magát, és közben forró könnyeket ont, hogy sértett szerelmében ilyen tette kényszerült. Maga meg egy teljesen mindennapi nő miatt csaknem akasztófára kerül, miközben úgy érzi, roppant fenkölt szerepet játszik egy Shakespeare tollára méltó tragédiában.

— A háború után sírva keresett meg — folytatta Bartleff, mintha nem is hallotta volna Jakub közbeszólását. — Azt mondtam neki: Ne félj semmitől, a jó öreg Bartleff nem bosszúálló természet.

— Tudja — mondta Jakub —, gyakran gondolok Heródes királyra. Ismeri a történetet. Állítólag megtudta, hogy megszületett a zsidók királya, így hát, felítve trónját, megölette az összes csecsemőt. Én egészen másképpen képzelem el Heródeszt, még ha tudom is, hogy ez csak a képzelet játéka. Úgy képzelem, Heródes művelt, bölcs és nemeslelkű király volt, aki sokáig dolgozott a politika laboratóriumában, és megtanulta, mi az élet és mi az ember. Ez a férfi megértette, hogy az embert nem kellett volna megteremteni.

Mellegleg, ez a gondolat nem is volt annyira alaptalan és bűnös, mint amilyennek tűnhet. Ha nem tévedek, magának az Istennek is lámadtak kétségei: helyes volt-e megteremteni az embert, nem kellene-e visszacsinálni az egész teremtést.

— Csakugyan — ismerte el Bartleff —, Mózes ír erről a Teremtés könyvének fejezetében: „Eltörlöm az embert, akit teremtettem, a földnek színéről; az embert, a barmot, a csúszómászó állatokat, és az ég madarait; mert bánom, hogy azokat teremtettem.”

— És csak az Úr pillanatnyi gyöngeségének volt talán köszönhető, hogy megadta Noénak a menekülés esélyét, s hogy ezáltal újramegteremtődött az emberiség történetét. Biztosak lehetünk-e abban, hogy az Isten eme gyöngeségét soha meg nem bánta? De akár megbánta, akár nem, már nem volt mit tenni. Isten nem teheti magát azáltal neveltségessé, hogy állandóan változtatja elhatározását. De mi van akkor, ha ő maga volt az, aki ezt a gondolatot Heródes fejébe tiltette? Kizárhatjuk-e ezt?

Bartleff megvonta a vállát és nem válaszolt.

— Heródes király volt. Nemcsak önmagáért volt felelős. Nem mondhatta, amit én mondom: mások tegyenek, amit akarnak, én szaporodni nem fogok. Heródes király volt, és tudta, hogy nem-

csak önmaga nevében dönt; és az emberiség nevében úgy döntött, hogy az ember nem fog többé megismétlődni. És így kezdődött az aprószentek legyilkolása. Nem olyan alantas oka volt annak, mint a hagyomány tartja. Heródest a legnemesebb igyekezet vezette, hogy végre kiszabadítsa a világot az ember karmai közül.

A maga Heródes-értelmezése határozottan tetszik nekem — mondta Bartleff. — Olyannyira tetszik, hogy az „aprószentek” legyilkolását úgy fogom elképzelni, ahogyan maga leírta. De ne feledje, hogy éppen akkor, amikor Heródes úgy döntött, hogy megszünteti az emberiséget, Betlehemben egy kisfiú született, aki elmenekült kései elől. És az a fiú aztán felnőtt, és azt mondta az embereknek: egyetlen dologra van szükség ahhoz, hogy érdemes legyen élni; arra, hogy kölcsönösen szeressük egymást. Lehet, hogy Heródes műveltebb és tapasztaltabb volt. Jézus lényegében még ifjú volt és valószínűleg nem tudott túl sokat az életről. Lehet, hogy egész tanítása csak fiatalságával meg tapasztalatlanságával magyarázható. A naivitásával, ha úgy tetszik. És mégis igaza volt.

— Igaza? Hol a bizonyíték rá? — kérdezte harciasan Jakub.

— Sehol — felelte Bartleff. — Soha senki sem bizonyította be és nem is fogja megbizonyítani. Jézus annyira szerette atyját, hogy nem tudta elviselni, hogy a műve rossznak bizonyuljon. A szeretet vezette erre, nem az értelem. Ezért csakis a szívünk döntheti el, melyiküknek van igaza: Heródesnek vagy neki? Érdemes-e embernek lenni, vagy sem? Nincs rá bizonyítékom, de Jézussal együtt hiszem, hogy igen.

— Mosolyogva Skréta doktorra mutatott. — Ezért küldtem ide a feleségemet, hogy itt gyógyíttassa magát a doktor úrnál, aki az én szememben Jézus egyik szent tanítványa, mert csodákat tud tenni, és életre kelti a nők szunnyadó méhét. Az ő egészségére írtem most poharam!

10.

Jakub mindig atyai gondoskodással bánt Olgával, és tréfálkozva szívesen mondta magát „öreg barátjának”. A lány azonban tudta, hogy sok nője van, akikkel egészen másképpen viselkedik, és irigyelte őket. De ma jutott először eszébe, hogy Jakubban csakugyan van valami őreges. Viselkedéséből az is enyhe dohszag áradt, amelyről a fiatalok felismerik az idősebb generációt.

Az is jellemző az öregurakra, hogy eldicsekszenek vele, mi mindent kellett kiállniuk életük során, és hogy e szenvedésteli múltat önön lelkierejük múzeumává alakítják (csak hogy sajna, ezek a szomorú múzeumok oly kevés látogatót vonzanak!). Olga rábórt, hogy Jakub múzeumának ő a legfőbb élő kiállítási tárgya, és hogy ennek a nemes és önzetlen kapcsolatnak az lenne a voltaképpen célja, hogy a látogatókat a könnyekig megindítsa.

— És ma megismerte legértékesebb élettelen kiállítási tárgyát is ebből a múzeumból, a világoskék tablettát. Mikor ma Jakub a szemé láttára kicsomagolta, a lány meglepődve észlelte, hogy egyáltalán nincs megrendülve. Értette ugyan, hogy Jakub rettenetes megpróbáltatásokon ment keresztül, és hogy komolyan foglalkozott az öngyilkosság gondolatával, de nevetségesen tartotta a pártoszt, amellyel ezt közölte vele. És milyen mesterkél volt az is, ahogy óvatosan bontogatta azt a selyempapírt, mintha valami értékes drágakövet rejtene! És azt sem értette, miért akarja a mérget távozásra napján visszaadni Skréta doktornak, miközben váltig állítja, hogy minden felnőt ember ura kell, hogy legyen saját halálának minden körülmények között. Mégha el is hagyja az országot, külföldön talán nem betegedhet meg rákban vagy más szörnyű betegségben, és nem lehet ugyanúgy szüksége a tablettára? Nem, nyilvánvaló volt Jakub számára a tablettát nem egyszerűen valami olyasmi, ami alkalomadtán kapóra jöhet, hanem szent és szimbolikus tárgy, amelyet most egy szakrális rítus keretében át kell adnia a főpápnak. Ezt pedig a lány nevetségesen találta.

Kilépett a fürdőből és a Richmond-ház felé igyekezett. Minden rosszmájú gondolata ellenére alig várta, hogy találkozzék Jakubbal. Nagy kedve támadt, hogy múzeumát megszentelteltesse, és hogy ne úgy viselkedjék benne, mint egy kiállított tárgy, hanem mint egy nő. Ezért kissé csalódott volt, mikor egy üzenetet talált az ajtajára tűzve, mely szerint Jakub és Skréta a szomszéd helyiségben várják. A társaságban igen gyorsan elszállt a bátorsága; mert Bartleffet egyáltalán nem ismerte, Skréta doktor pedig általában kedvesen, de nyilvánvaló érdeklődéssel társalgott vele.

Bartleff azonban hamar feloldotta feszengését. Mély meghajlással mutatkozott be, és szemére vetette Skréta doktornak, hogy egy ilyen érdekes hölgyel miért nem ismertette össze már korábban.

Skréta azt felelte, hogy a lányt Jakub bírta a gondjaira, és szándékkal nem mutatta be Bartleffnek, tudván, hogy neki egyetlen nő sem képes ellenállni.

Bartleff vidám elégedettséggel fogadta ezt a kifogást. Majd felémelte a telefonkagylót és az étteremben vacsorát rendelt.

— Szinte elképzelhetetlen — mondta Skréta doktor —, hogy itt, a világ végén, ahol egyetlen étteremben sem lehet tisztességes vacsorát kapni, hogyan sikerül a barátunknak ilyen jólétet varázsolnia maga köré.

Bartleff beletúrt az újjával egy nyitott dohányos szelencébe, mely a telefon mellett hevert és tele volt ezüst féldollárosokkal.

— Az ember nem lehet fősvény... — nevette el magát.

Jakub megjegyezte, hogy még nem látott ilyen embert, mint Bartleff, nem érti, mondta, hogy valaki, aki ilyen szenvedélyesen hisz Istenben, hogy képes ugyanakkor ilyen szenvedélyesen élvezni az élet örömeit is.

folytatjuk

nevű kedves olvasóinkat

A Jusztin latin eredetű név, a Justus továbbképzése. A Justus jelentése: igaz, igazlelkű.

Védőszentje Justinus, a filozófus és vértanú, az egyház első hitvédője, aki 165 körül szenvedett vértanúságot.

A Nap két: 3.46 órákor
nyugszik: 19.44 órákor

A Hol két: 17.26 órákor
nyugszik: 1.15 órákor

— A sokat látott lengyel vámosokat is meglepte honfitársaik leleményességének újabb bizonyítéka. Egy Szíriába készülő utas poggyászából 27 karton műfogmosolygott rájuk.

Az élelmes turista úgy akart a tetemes haszonra szert tenni, hogy kihasználja a lengyelországi és a külföldi árak közötti különbséget. Az élelmes kereskedő 99 komplett fogászati „szerzámkészletet” is csomagolt a műfogak mellé.

APRÓHIRDETÉS

Lapostetők szigetelését és bádog javítását határidőre garanciával vállaljuk. Tóth Kálmán, 2404 Dunaújváros, Pf. 409.

SKODA 120-as karosszéria, valamint Trabant motor és sebességváltó eladó. Érdeklődni: 74-13-150 telefonon.

Veszélyes fák kivágása, fakitermelés. Tel.: 72/29-474

Hol van a sakk-király?

Szeretek sakkozni, mert elsősorban szórakoztat, s még karbantartja agytekevénymet is.

Na és? Ez magánügy, mondhatná bárki. És mégis a sakkjátékot hozom segítségül. Miért?

Elmesélek egy történetet. Hétköznapi, helyszín és személy nélküli, mert naponta, sok helyütt megtörtént, történet, azt már csak remélem, hogy a holnapokon egyre ritkábban.

Valahol, egy vállalatnál évek óta nem lett megoldva egy felelősséggel járó munkakör betöltése. Akit tartani akartak, mert megfelelő papírja volt alkalmazásáról, nem bírta elviselni a beskatulyázást, a mindenkitörési szándékot megtorló ellenlépéseket, odébb állt. No, ijedelem nem lett, de miután a kapunál nem álltak sorban a jelentkezők, úgy gondolták, kivárlják a jelentkezőt, addig megoldjuk a problémát egy al-

kalmal, de papír nélküli emberrel. Fél év telt el így. A történet alanya igyekezett. Helytállt.

Jött a váltás, hozta ő is a papírt magával. Két évig bírta. Tovább nem tudta ő sem elviselni a megtorló lépéseket. Odébbállt ő is!

Talán ki is találta az olvasó, újra a történet alanyát bízták meg. Félévenként hosszabbították meg szerződését. Így két év telt el. Összességében eredményesen. A csak középfokú végzettségű emberünk megfelelt az elvárásoknak.

Csakhogy nem mindenkiének. Ugyanis változatlanul működhetnek bürokratikus szemléletű vezetők, kiskirályok, akik addig nem nyugodnak, amíg célt nem érnek. Hogy miféle? Amit számára a rendeletek merev sorai tűznek ki.

Királyt említettem, győzött is. Az emberünket — igaz megköszönték tetteit — csak mert nincs papírja a felsőfokú végzettségről, félreállították. (Jó tett helyébe rosszat várj!) Házon belül találtak számára egy „új”, alantasabb munkakört.

Helyére visszajött az első alkalommal távozó, a papírral rendelkező munkatárs.

Hogy ő mit fog tenni csak azért, mert felsőbbfokú a végzettsége? Hm...

A sakkban az is szép, sőt szórakoztató, ahogyan a király — miután nincs más lehetősége — a parasztjaival dolgozik, védekezik, egyenrangú partnerként, mert tudja: munkára, védelemre egyaránt használhatók.

Az élet sakkjátékja, aki király, miért a bástyák mögött, a királynővel, s lovon tilve képes csak erre?

—filó—

Méhészek figyelmébe!

Rövidesen kezdődik a szúnyogirtás a Balatonon

Az első szúnyogirtást június 21—22-én végzik el a Balatonon. A permetezést szándékosan késleltették, mert megvárták az árvízszúnyogok rajzásának befejeztét, amellyel becslés szerint mintegy 15-20 tonnányi táplálékhoz juttatták a halakat.

A két napra tervezett első helikopteres irtás a Balaton partjától számított 100—400 méteres sávban hozzávetőleg 10 ezer hektárt érint. Az idén környezetvédelmi érdekből nem permeteznek a tihanyi és a badacsonyi tájvédelmi körzetben, valamint a kevésbé látogatott Balatonedericstől Badacsonyiörsig terjedő partszakaszon. Továbbra sem irtanak szúnyogot a tóba torkolló vízfolyásoknál, a szigligeti öbölben.

A Balaton parti szúnyogirtás — mint a tudományos kuta-

tók megállapították — az elmúlt években nem veszélyeztette a tó élővilágát. A parti sávban előforduló rovarpusztulást a háttérterületekről való folyamatos bevándorlás megfelelően ellensúlyozza. Az idei szúnyogirtásokat követően is rendszeresen tartanak ellenőrzéseket és vizsgálatokat a MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetének irányításával.

Az emberre, halakra veszélytelen szer azonban nem kíméli a méheket, ezért értesítik a méhészeket, hogy legyen idejük az áttelepülésre, a veszélyeztetett tóparti sáv elhagyására.

A Balatoni Intéző Bizottság titkársága, anyagi erejéhez mérten, idén négyszeri helikopteres szúnyogirtásra adott megbízást.

Kisgazdák tagtaborzója Mohácson

A Független Kisgazda-Földmunkás- és Polgári Párt tagtaborzó és szervezetalakító gyűlést tartott június 14-én Mohácson a Bartók-teremben.

Vendégként jelen volt dr. Németh Elemér, a városi tanács elnöke, és Gráin Ferenc az MDF helyi szervezetének elnöke. A mintegy 150 jelenlévő előtt dr. Böröcz István, a kisgazdapárt országos alelnöke, Gerenda István megyei elnök és Csirke Ernő megyei alelnök, a mohácsi vezetők részéről pedig dr. Kerna István gyógyszerész mondott beszédet.

Ismertették a párt programját, történetét, szervezeti felépítését. A zömében helyi és aktuálpolitikai kérdéseket érintő felszólalók között szót kért és kapott a városi tanács elnöke és az MDF helyi elnöke.

*

Tegnap délután megtartotta első ülését a Független Kisgazda és Földműves Polgári Párt június 4-én megválasztott politikai bizottsága. A 19 fős testület irányítja a pártot az országgyűlési választásokig.

Felnőttként egymásközt

Somogy megye idegenforgalmáról, a világhiállítás megrendezésével felmerülő problémákról konzultáltak az MDF kaposvári tagjai Brendtmüller Istvánnal, a megyei tanács általános elnökhelyettesével és szakértő kollégáival.

A szerda esti találkozóan lehangoló kép alakult ki a turisztika jelenlegi helyzetéről a felmerült javaslatok segítségével valóban húzóágazattá válhatna az idegenforgalom. De ez nemcsak a vita résztvevőin múlik.

Kaposváriak Kaposvárért

Második ülését tartotta a hét elején a Kaposvári Érdekegyeztető Fórum, mely magába foglalja a város minden jelentősebb társadalmi szervezetét. Az ülésen megtárgyalták a városi tanács művelődési osztályának beszámolóját a középiskolai fejlesztési program jelenlegi állásáról, illetve az ideiglenes szeméttároló kialakításáról szóló javaslatot.

Úgy döntöttek, a városnak kezdeményező szerepet kellene vállalni a közoktatás megújításában, nem kell mindig a központi irányelvekre várnunk.

Üdvözölték az MSZMP megyei bizottságának döntését, hogy lemond az oktatási igazgatóság épületeiről.

Támogatják az egészségügyi főiskola létesítésére vonatkozó elképzeléseket.

A hulladék elhelyezés jelenlegi helyzetét csak átmeneti állapotnak tekintik a hosszú távú terveknek a tárolás helyett a megsemmisítésre és az újrahasznosításra kell irányulni. Az ülésen ismét felmerült a kérdés: van-e értelme az érdekegyeztető fórum működésének.

A problémáról nem nyitottak lényegi vitát.

DÁTUM

1989. június 16.

Piaci árak

(Piacfelügyelőségek árai)

	Pécs	Szekszárd	Székesfehérvár
tojás	2,20—2,50	2,60	2,20—2,40
őszi burgonya	—	—	10—12
új burgonya	14—18	15	12—18
sárgarépa (rég)	—	—	—
sárgarépa (új)	8—12	12	10—15
petrezselyem (rég)	8—20	12	—
petrezselyem (új)	—	12	10—15
zöld hagyma	—	7	4—5
vörös hagyma (csomó)	6—10	—	5—8
zeller	—	—	20
fejes káposzta	8—10	8	10—12
kelkáposzta	10—20	20	10—15
saláta (db)	3—8	—	4—5
korai karalábé	4—8	5	4—6
uborka	30—50	30	30—45
karfiol	15—25	20	20—25
primőr paradicsom	60—80	80	50—80
zöldpaprika	2—10	—	hegyes 2,50—6
zöldpaprika (kg)	—	100	tv. 5—8
zöldborsó	16—25	20	15—20
hónaposretek	6—10	—	5—10
fokhagyma (db)	3—6	3	4—6
fokhagyma (kg)	—	—	—
paraj	20	20	20—24
sóska	20	—	20—25
torma	—	—	40
gomba	60—250	120	80—110
téli alma	—	32	20—25
cseresznye	20—40	25	18—40
meggy	15—40	25	15—25
földieper	40—70	50	40—60
dióbél	340	—	260—300
egres	—	20	20
szárazbab	50—80	70—80	60—70
lencse	—	35	45—50
sav.káposzta	36	20	—
mák	140—150	120	100—120
főzőtök	20—25	20	15—16
zöldbab	60—70	20	60—70
málna	60—80	50	50—80
ribizli	30	20	16—20
őszibarack	25—60	35	40—55

Rádió, televízió

Kossuth rádió

8.15: Liszt-művek. 8.55: Végtisztesség Nagy Imre, Gimes Miklós, Lósonczy Géza, Maléter Pál, Szilágyi József és sorstársaik búcsúztatása. 16.10: Magyar múzsa Tóth Árpád költészete. 17.00: Egy pálya vonzásában. 17.30: A szőlőföld muzsikája. 18.15: Radioton korongokról. 19.30: Jónás könyve Babits Mihály verse. 19.55: Zenekari opera. 20.20: Szerelem. Déry Tibor novellája. 20.40: Szimfonikus zene. 21.00: Az új Tamás. Vas István 1956. nov. 1-jén írott verse. 21.05: Kilátó. 21.50: Gong. 22.00: Hírvilág. 22.45: Bach szonátái. 23.00: Bagoly.

Petőfi Rádió

8.05: Az izraelita felekezet negyed-órása. 8.20: Hangszeres népzene. 8.50: Külpolitikai figyelő. 9.05: Az öreg halász és a tenger. Ernest Hemingway novellája. 10.05: Dzsesszfeldolgozások. 11.05: Látogatásban Hegedűs D. Géza-nál. 12.15: Fűvómuzsika. 12.30: Megkondulnak a harangok. 13.05: Rózsa és Ibolya. 13.33: Népzene. 14.00: Péntektől péntekig. 17.05: Zenei műsor. 17.30: Ötödik sebesség. 18.30: Maurice André trombitál. 19.05: Mahler: I. szimfónia. 20.00: Ifjúság '89. 21.05: Dzsessz. 22.00: Kórusmuzsika. 22.29: Notturno (1963.) Alekszander Obrenovics kisdramája. 23.15: Szimfonikus zene.

Bartók Rádió

8.25: Próza. 8.45: Próza. 9.03: Bécsi Filharmonikus Zenekar játszik. Veszély: Christoph von Dohnányi és Hans Schmidt-Isserstedt. 10.07: Kamarazene. 11.00: Ó, maradj... Mihai Eminescu verse. 11.05: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 11.40: Vivaldi: Tizenkét hegedűverseny. 12.32: Világhírű zongoraművészek felvételeiből. 13.05: Hallgassuk újra! Három szólamban. 14.05: Felejthetetlen hangversenyek. 15.37: Szimfonikus zene. 16.10: Erkel: Bánk bán. közben 17.05:

Újraolvassa: Bródy Sándor: Ezüstkecske. 17.15: Az operaközvetítés folytatása. 18.39: Holnap közvetítjük. 19.05: Angol társalgás középhaladóknak. 19.20: Marie-Claire Alain orgonahangversenye a siomi katedrálisban. 20.20: Országok, tájak népzeneje Izland. 20.33: A jónás jóvendőlése. 20.55: Honneger: Dávid király — szimfonikus szolnár. 22.04: Nagy siker volt! A Bartók vonósnyegyes hangversenye a Zeneakadémia nagytermében.

TV1

9.55: Végtisztesség. Helyszíni közvetítés Nagy Imre és sorstársaikak búcsúztatásáról és temetéséről. 17.00—19.00: Péntek délután. 19.00: Esti mese. 19.10: Debussy: Preludes No. 10-12. NSZK film. 19.25: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Nagy Imre. Dokumentumfilm. 20.55: Liszt: H-moll szonáta. 21.25: A nyugodt Nap éve. Lengyel-amerikai-NSZK film. 23.10: Híradó 3.

TV2

17.00: Képűjság. 17.15: TV2. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.53: TV2. 19.00: Shakespeare drámái a BBC feldolgozásában. Téli rege I. rész. 20.53: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.30: Téli rege II. rész. kb. 22.30: TV2. Napzárta.

Sky Channel

6.30: Üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. 9.30: Panel Pot Pourri. 11.00: Sullivanék. Filmsorozat. 11.30: Skykrónika. 12.30: Gond-fórum. 13.00: Egy másik világ. Amerikai filmsorozat. 13.55: Landscape Channel. 14.50: Változó világ. Filmsorozat. 15.45: Szeretni. Filmsorozat. 16.15: The Lucy Show. Vigjátéksorozat. 16.45: Pindurkák. Rajzfilmek. 17.00: Visszaszámlálás. 18.00: Eurosport. 01.30: Landscape Channel.

Super Channel

7.00: Hírek. 7.10: Időjárás. 7.15: Üzleti hírek. 7.45: Hírek. 7.55: Időjárás. 8.00: Egyveleg. 15.30: Off the Wall. 16.30: Forró drót. 18.30: The Global Chart Show. 19.30: Richard Diamond. Bűnügyi sorozat. 20.00: Turistamagazin. 20.25: Hollywood belülről. 20.50: Transmission. 21.45: Világhíradó. 22.00: Chart Atak. 23.00: Yes-koncert élőben. 00.00: Hírek, időjárás. Egyveleg.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: A süteménykihordónő. 16.30: A burgundi hatok. 16.45: Pihenőidő. 17.30: Számok és betűk. 17.55: Hírek, időjárás. 18.00: A pöröly. Film. 19.35: Csillag papíros. 20.00: Lőkhárító. 20.30: Eunoto, a maszaj szertartás. 21.25: Zene. 21.40: Kezret. 22.00: Tv-híradó. 22.30: Időjárás. 22.35: Océaniques Kulturális magazin. 23.00: Sport és szabadidő. 00.00: Vendégségben Frednél. 01.00: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Tévébolt. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: A vörös hajú Anne. Japán rajzfilmek. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Kórház. 10.50: Ötlek konyhatündéreknek. 11.00: Hírek, időjárás. 11.05: Folytassa, Dick! Angol filmvigjáték. 13.00: Tévéközszé. 14.00: Horoszkóp, műsorelőzetes. 14.05: A valódi szellemfűzők. Amerikai rajzfilmek. 14.30: Kérem a következőt! Amerikai családssorozat. 14.55: Az aranylövés. 15.05: Közközház. 15.50: Pénzügyi tanácsadó. 16.00: Tévébolt. 16.35: Az aranylövés. 16.45: Bonanza. Amerikai westernssorozat. 17.25: Vásárlási tanácsadó. 17.35: Hírek, időjárás. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Boszorkányt szerettek. Amerikai vigjátéksorozat. 18.15: Hibbant embe-

Jugoszláv televízió

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Hírek. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Otthon, édes otthon. 9.00: Elmulasztották — Nézzék! 11.00: Válogatás a műhold-programokból. 13.30: A Tv-centrumok fundusából. 15.30: Hírek. 15.40: Rajzfilm. 15.50: Mindig önökkel. Éjszakai program — ism. 17.50: Tv-napló I. 18.05: Számok és betűk. Vetélkedő. 18.25: Zenei műsor. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Sherlock Holmes visszatérése. Filmsorozat. 21.00: Szórakoztató műsor. 21.30: Tv-napló III. 21.50: Interview. 22.55: Műsorkiegészítés — Hírek külföldi turistáknak. 00.55: Hírek. 01.00: A szombati műsor ismertetése.

2. műsor: Műsorismertetése. 17.30: Tv-naptár. 17.40: Hírek. 17.45: Panoráma 15. Olasz nyelvű krónika. 18.00: Rijekai körzeti program. 18.45: Kritikus pont. 19.15: Tv-kiállítás. 19.30: Tv-napló. 20.00: A hét műsora. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: Parlamenti krónika. 21.15: Egy szerző, egy film. 21.40: Játékfilm. 23.05: Műhold-program. 01.05: Időjárás. 01.08: A szombati műsor ismertetése.

A Sky Channel, a Super Channel, a TV5 és a SAT1 műsorát részletesen közli a Telehold.

**TÁJÉKOZTATÓ
A MAGÁNSZEMÉLYEK
RÉSZVÉNYVÁSÁRLÁSI
FELTÉTELEIRŐL**

(KIVONAT)

Egy részvény névértéke 100.000,- Ft. Jegyzéskor a névérték 30%-a kötelezően befizetendő, de ennél nagyobb összeg, sőt a teljes névérték is befizethető.

A részvényjegyzés futamideje 1989. február 16-tól 1990. szeptember 30-ig tart. Ez időszakban az új részvényjegyző tulajdonosi jogait nem gyakorolhatja, de a befizetett összeg után a befizetéstől az alaptőkeemelésről véglegesen határozó közgyűlés napjáig (várhatóan 1990. október 1.) a magánrészvényeseket évi bruttó 17% kamat illeti meg.

Az új részvényes tulajdonosi jogait 1990. október 1-től gyakorolhatja. Ekkor kerül a birtokába az a bemutatóra szóló, forgatható értékpapír, amely évente osztalékra jogosítja, illetve a részvény várható árfolyamemelkedése nyereséget biztosít számára.

**új értékpapír · magánrészvény
· biztos befektetés ·
árfolyam-emelkedés · osztalék**

Hirdessen

a DÁTUMban!

Négy megyében és Budapesten olvashatják
adás-vételi, családi és más jellegű apróhirdetéseit.

Magánszemélyek, kisvállalkozók, szövetkezetek, vállalatok részére

**nagyon előnyös a DÁTUM, mert három napon belül
megjelentetjük hirdetéseiket, melyeket a Magyar Hirdető
Tolna, Somogy, Baranya és Fejér megyei kirendeltségein,
vagy Budapesten adhatnak fel.**

*Első a DÁTUM, kettőn áll a vásár, három az átfutási nap,
négy a megye, ahol terjesztjük hirdetéseiket. Plusz Budapest!*

Segítőtársat kínálunk!

- Epson FX 1000 típusú nyomtató 59 000,— Ft + ÁFA
- Cannon 230 telefax 169 000,— Ft + ÁFA
- Gepárd 16 Telex comuter 399 000,— Ft + ÁFA

**Korszerű fénymásolók, írógépek gazdag
választékát találja iparcikk szintünkön.**

Ezt Önnek is látnia kell!

Várjuk a Konzum Áruházban.

Pécs, Kossuth tér

MAGYAROK

Irodalmi, kulturális, tudományos folyóirat.

Kiadja a Babits Kiadó, megjelenik havonta.

*Az első és egyedülálló olyan magyar periodika,
amely összekötő kapocs a külföldön élő
és a belföldi magyarok között.*

A külföldi értékesítés mellett belföldön is kapható.

**Megrendelhető a Babits Kiadónál
(7100 Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.)**

és a postahivatalokban, megvásárolható a hírlapárusoknál.

Kárpátalja Anno '89

Kapfingfer András felvétele

Előleget adnak az export búzára

A gabonaipar vállalatai az 1989. évi búzatermelés jelentős részére megkötötték a felvásárlási szerződéseket a mezőgazdasági üzemekkel. A szerződések alapján a gabonaipar az étkezési búzáért a hatósági tájékoztató centrumát fizeti, valamint kötelezettséget vállalt arra, hogy a búzaexport nettó nyereséget 50-50 százalékos arányban megosztja az étkezési búzáért értékesítő gazdaságok-

kal. A gabonaipar vezetése — tekintettel arra, hogy első export szerződéseink megkötésére kerültek — úgy döntött, hogy a várható export nyereségből előleget fizet a termelőknek.

Eszerint — a szerződéssel lekötött étkezési búza tételekre — a hatósági tájékoztató centrumán felül, tonnánként 200 forint előleg kerül elszámolásra már a centrumárral egyidőben.

Sajtótájékoztató a temetésről

(Tudósítónktól)

A Történelmi Igazságtétel Bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg sajtótájékoztatóját a temetésről, a gyászszertartásról, s az azt követő megemlékezésről. A feszült érdeklődéssel zsúfolásig megtelt színházteremben ott volt többek között Király Béla, az 1956-os Nemzetőrség parancsnoka, aki beszédet mond, emlékeztet a egykori bajtársakra.

A tájékoztatón kitértek azokra a napi és múltbeli részletkérdésekre, amelyeknek helyes mérlegelése nagyban hozzájárulhat a történelem időálló ítéletéhez. Elmondották, hogy Nagy Imrét és sorsársait eredetileg kivégezték színhelyén, a börtön udvarán hantolták el, s csak 1961-ben szállították át őket a 301-es parcellába. Ezt a temetést az Államvédelmi Hatóság végeztette.

Szóltak a Magyar Nemzet csütörtöki számában megjelent Nagy Imre-per vádiratáról is. Ezzel kapcsolatban Vásárhelyi Miklós kifejtette, hogy a közlést korainak és szenzációjaházasnak tartja, s emellett megkérdőjelezhető a dokumentum hitelessége, mert ebben Donáth Ferenc a másodrendű vádlott, holott az valójában nem ő, hanem a börtönben meggyilkolt Losonczy Géza volt.

A koszorúzásra harminc hazai szervezet, köztük a kormány és az Országgyűlés, továbbá huszonnégy külföldi magyar szervezet képviselőit várják. Romániából — az ismert okok miatt — nem érkezik küldöttség, de részt vesz a gyászünnepen az erdélyi menekültek és a Romania Libera képviselője. A gyászszal tisztelegők fél kilenctől gyülekeznek majd a Vajdahunyad váránál, s innét viszik a mintegy százhusz koszorút a ravatalra.

Nyílt levél a Magyar Posta elnökének

Tisztelt Elnök Úr!

1989. június 16-án, amikor az egész nép fejet hajt a mártírok, az elesettek, a megtörtéltségek emléke előtt, meggyőződésünk, hogy az ön által vezetett intézmény is tevőlegesen résztvehet a nemzeti megbékélés folyamatában. Ezért javasoljuk: a Magyar Posta jelen-

tesse meg a mártírok gyászkeretes arcképpel bélyegsört, blokkot, az október 23-i forradalom évfordulójára pedig emlékbélyegyet. A bevételt fordítsák 1956 valamennyi áldozatának emlékművére.

Budapest, 1989. június 15.

TDDSZ
Távbeszélő Beruházó Csoport

Újabb bundabotrány?

Az NB II. Nyugati csoportjában az utolsó, a 30. fordulóban több eredmény is szemet szúrt és gyanúsítgatásokra adott okot. Az egyik talákozóról viszont bejelentés is érkezett.

A Komló — Tapolca mérkőzésen a hazaiaknak sem a feljutásra,

sem az osztályozók kivívására nem volt már esélyünk, míg a vendégeknek a másodosztályú tagságuk múlt a három pont megszerzésén.

A meglehetősen ellentmondásos ügy pénteken, 14 órakor az MLSZ-ben folytatódik.

Holnapi számunkban olvashatják

végeztek-e ki katonaszökevényeket Szekszárdon 1944-ben?

Segélyiroda Budapesten

A legnagyobb amerikai zsidó segélyszervezet, a JOINT állandó irodát nyitott csütörtökön Budapesten. Az erről szóló hivatalos dokumentumot Sarkadi Nagy Barna, az Állami Egyháziügyi Hivatal vezetője adta át Ralph I. Goldmannak, a JOINT tiszteletbeli ügyvezető alelnökének.

Az iroda megnyitására — a több évtizedes segélyprogram sikeres megvalósítását követően — az amerikai zsidó segélyszervezetek magyarországi programjainak érdemi fejlődése eredményeként került sor. A Magyar Izraelita Feleke-

zettel együttműködve a JOINT részt vett olyan programok megvalósításában, amelyek elősegítették egyedülálló idős emberek folyamatos anyagi támogatását, a zsidó vallásoktatás kiterjesztését, nyári táborok szervezését fiatalok számára, és az Országos Rabbiképző Intézet működésének kiszélesítését egész Kelet-Európára.

Az új, budapesti székhelyű iroda a jelenleginél közvetlenebb és hatékonyabb módon kíván segítséget nyújtani a magyar zsidó közösségnek feladatai hatékonyabb elvégzéséhez.

Várható időjárás

Mindenütt megnő a felhőzet és pénteken többször lesz erősen felhős az ég. Záporok és zivatarok keletkeznek. Napköz-

ben megélnék, helyenként megerősödik az északnyugati szél. A hőmérséklet pénteken nappal 19, 24 fokig emelkedik.

Bukarestbe indult, de hova jutott?

Eltűnt egy magyar pap?

A tolnai kisközség, Zomba lakóit napok óta foglalkoztatja az az esemény, hogy katolikus papjuk Demse Péter eltűnt. Jobban mondva elindult Bukarestbe, ahová a mai napig nem érkezett meg.

Az idős lelkész ismerősei bekiáltották vasárnap Szekszárdra, hogy az onnan délután induló gyorsvonattal Budapestre menjen, majd tovább induljon a bukaresti gyorsvonattal. Az idős plébános úr civil ruhában ment el otthonról, korábbi határon történt nézeteltérésekből tanulva, nem vitt magával szent könyveket, Bibliát vagy szentképeket. Viszont a bukaresti püspök ajándékát egy olvasót és az Aranyimiséjéről készült képeket táskájába tette, hogy néhány apróság szappan, ételfűszert kérésében átadja majd Moldvában élő testvéreinek.

Már vasárnap este érdeklődtek Romániában élő ismerősei, rokonai felőle. Házvezetőnője, Beáné, Rozi néni közölte velük, hogy Péter bácsi (rokonai csak így hívták) Bukarestbe ment vonattal. Hétfőn este ismét keresték az idős papot, a telefonvonal túlsó végén ez alkalommal Bukarest jelentkezett, közölték, vendégük még nem érkezett meg. Utoljára kedden 13 órakor németül szólt a telefon, a bukaresti püspökség érdeklődött Demse Péter bácsi hollété felől.

A szekszárdi püspökségtől megtudtuk, hogy kedden este,

szerdán délelőtt és azóta is többször hívták a bukaresti püspökséget, hogy megtudják, közben nem érkezett-e meg Péter bácsi, de hiába cseng ki a hívás, a telefont nem veszi fel senki.

Nem tudni, hogy az idős plébános a határ innenső vagy talán a túlsó oldalán tűnt el. Vagy eltűnt-e egyáltalán, vagy csak rosszul lett, és azért nem jutott el Aranyimiséjét szülőföldjén is megtartani.

Mindenki megbízható, pontos, fegyelmezett embernek ismeri őt, aki ha időben nem ért valahonnan haza, értesítette házvezetőnőjét, ismerőseit, hogy ne aggódjanak érte feleslegesen. Ezért érthetetlen mindenki számára ez a viselkedése.

Telefonon felhívtuk a román nagykövetséget is, és a rendőrséget, de az előbbi telefonja egyfolytában foglaltat jelez, a rendőrség pedig nem értesített bennünket arról, hogy megtalálták volna a plébános urat.

A község lakói, a hívek mely megdöbbenéssel és aggodalommal vették tudomásul az esetet, mert még emlékeznek arra, hogy két évvel ezelőtt a román határon már érte inzulins papjukat: hitének jelképeit is elvették tőle, őt magát pedig levették a kórházba. Értéhető hát, hogy nem tudnak napirendre térni, s csak plébánosuk hazaérkezése nyugtatná meg őket. Az esetre lapunkban még visszatérünk.

Erdélyi magyarok Párizsban

Az európai helyzet emberi dimenziójával foglalkozó párizsi találkozóhoz résztvevő erdélyi menekülteket fogadták a francia külügyminisztériumban és találkozott velük a találkozóhoz résztvevő amerikai küldöttség vezetője, Morris Abram nagykövet.

A külügyminisztériumban Philippe Cocquebert, a minisztérium elemző és prognosztikai osztályának vezetője fogadta az erdélyi magyar kisebbség, valamint a Romániai Emberi Jogi Liga képviselőit. Részletesen tájékozódott a falurombolási program haladásáról, a nemzeti kisebbségek vallásgyakorlásának lehetőségeiről, az emberi jogok megsértéseiről, a romániai létfeltételekről. A minisztériumi tisztviselő elmondta, hogy francia részről a lehetséges reagálások között felvetődött gazdasági szankciók elrendelése Románia ellen, de ennek csak az EGK egyetemes fellépéseket látják értelmét. Ugyanígy felmerült lehetőségként Nicolae Ceausescu elnök francia kitüntetései visszavonása, amit a francia sajtóban is megpendítettek már hírmagyarazók.

A nagyatádi MDF és reformkör közös felhívása

A Magyar Demokrata Fórum nagyatádi szervezete és az MSZMP-tagok helyi reformkörre közös megbeszélést tartott. Megvitatták a két mozgalom főbb platformtéziseit és megállapodtak a rendszeres kapcsolattartásban.

Közös felhívással fordultak a Nagyatádi Városi Tanács elnökéhez, hogy Nagy Imre és az 1956-os népfelkelés során elesett vagy kivégzett valamennyi áldozat emlékére június 16-án a város közintézményeire tűzzék ki a nemzeti zászlót és a gyászlobogót.

Rörlapokon szólítják fel a város és környéke lakosságát, hogy a nemzeti gyász és megbékélés napján szüneteljen a zenehallgatás a nyílt szórakozóhelyeken, s gyűjtsanak gyertyát a mártírok emlékére.

A balti államokban

A sztálini deportálásra emlékeztek

A három balti állam, Litvánia, Lettország és Észtország lakossága szerdán koncerteken, nagygyűléseken és egyházi szertartásokon emlékezett meg a sztálini deportálások évfordulójáról — jelentette csütörtökön az AP amerikai hírügynökség.

Sztálin utasítására 1941 júniusában tömeges kitelepítéseket hajtottak végre, nem sokkal azelőtt, hogy Németország lerohanta a Szovjetuniót. A deportáltak száma százszázalékos nagyságrendű, nyugati számítások szerint csupán június 13-án és 14-én 48 ezer — a sztálini rendszer által „megbízhatatlannak” minősített — embert telepítettek ki Szibériába. A lakhelyükről eltávolítottak nagy része nem élte túl a kényszerű száműzetést, a kitelepítetteknek alig húsz százaléka tért csak vissza később szülőföldjére.

Az AP jelentése szerint nagyszabású gyűlést rendeztek. Ezen nemcsak a lett, hanem a litván szuverenitás ügyét is támogatva több felszólaló, így a Helsinki Watch Group (a helsinki záróokmányban foglaltak tiszteletben tartását szorgalmazó csoport) egy tagja is. A lett szuverenitás mellett foglalt állást az ottani Néppárt egyik vezetője is, akinek a több ezer ember előtt elhangzott felszólalását egyenesben közvetítette a litván állami televízió is.

Szerdán tették közzé a litván parlament határozatát, amely a „Gyász és a remény napjává” nyilvánította június 14-ét (A lett Legfelsőbb Tanács Elnöksége korábban hozott hasonló döntést, „A sztálini elnyomás áldozatainak emléknapjává” kiáltva ki ugyanezt a dátumot). Vilniusban, Litvánia fővárosában több ezer ember vett részt egy utcai megmozduláson, este a köztársaság egész területén megkondultak a harangok a deportáltak iránti kegyelet jelként.

A Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. napilapja. Főszerkesztő Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Eördögh Bertalan és dr. Tötös Gábor. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs) és Vig József (Toronto). Munkatársak: Bálint György, dr. Böröcz István, Czákó Sándor, Gadó György, Kapfingfer András, Györfly Árpád, Mátay Mónika, Mészáros Tamás, Tamási János, dr. Tóth Edit, Veress Éva, V. Horváth Mária, Wágner Dezső. Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. Felelős kiadó: Földi István ügyvezető igazgató. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Felelős vezető: dr. Károly István. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: 16-277. Nyomja a Szekszárdi Nyomda Vállalat. Szekszárd, Széchenyi u. 46. Tel.: 11-422. Felelős vezető: Benizs Sándor igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkiadópostahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a hírlapelfizetési és lapellátási irodánál (HELIR), Budapest XIII., Lehel u. 10/A. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzetszámmal. Előfizetési díj egy hónapra 115,- Ft, negyedévre 345,- Ft, fél évre 690,- Ft, egy évre 1.380,- Ft. Indexszám: III/PNL/31/TO/1989 ISSN szám: 0864-9170